

בסגולה חזקה זסיכום להדבקה במחברת

משנה
פיהבנה

לצילום עבור תשב"ד

על משניות מסכת

ברכות ❁ תענית

למלמדים כיתות ב'-ג'

נתקבל מ"חשנה בהבנה" d1234@okmail.co.il

תלמוד תורה

תנורת אמת

בני ברק

בסיד טו אלול הקל"א

ל' י"ז תמוז ה'תשנ"ב זצ"ל. יושב דסקל שמו שליט"א

אחריהם, נאמר את החזקה "אשני דהדני" - טלאלה אהדנה המשינה, והתפארה
מזדוהתק המצמקה והמקיפה את הדנה המשינה, דני שהתלמיד יסאני זמ סיכום
דיוני דנוש אמר והדנה מאידיק.

לא היה סיפק דני. אדווי זא בא החזווי, אך נשקדלו מאמדיה חזרה זו
התפארו מאוז וקישו איכשו, דני שהציו זא מצוה מוצלחת וידיעה.

ומאחר והנך צומד זא נך אהשאו דלנצוהק ביאה אלופי שלך, הנני שמה
להציו דשעו דך דיהם זא ישנו וינאגו הקדמה איכמאני של אמדי חזרה זו,
דהילך אמר דידני. מסו אשז משקל מנצו וקדונוני זמ אהצמיו גאמיוני גאמיוני.
חכמים שגאמורג עייה כמנוח דקוססא.

ואליהם שיכנצו מצינאק מוצה והצכה דחזרה זו אהצמיו גאמיוני הדיה זמ
מאלי אכמאני כמנון מצה הדיה תצמיו לך טלא תמוש הקורה מנכ ומפי צידק.

החומה דידקור וקדמיונה אצוסקיג זמ הדיה לטע

אליהו פוילדנצו

הציורים נלקחו באדיבות

ארכיון

תוכנת ציורים של יוני גרשטיין

להזמנות: 03-6760564

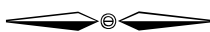
בסיעתא דשמיא - מנחה לה'

חוברת עבודות

לצילום והדבקה במחברת

מנשנה בהבנה

אשר בעזרת ה' החונן לאדם דעת ובחסדיו המרובים זיכנו לחבר
תוך כדי למוד עם תלמידים, תינוקות של בית רבן
יותר מ- 100 עבודות במסכת ברכות ותענית
לסיכום והבנת המשניות.

מתאים לכיתות ב' - ג' בתלמודי התורה.

מיועד לצילום עבור תשב"ר

להשיג חינם

זלהארות והערות

טל' 052-7614757 (תא קולי)

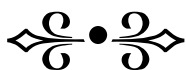
במשנה
בהבנה

עבודות

על משניות

מסכת

ברכות

גִּיזְרוּ וְהַדְבִּיקוּ
בִּמְקוֹם הַמִּתְאִים

כִּי יַחִיד וְרַבִּים הֵלֵךְ
כְּרַבִּים.

עַד מָתִי יָכוֹל לוֹמַר
קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עֲרַבִּית
לְפִי חֲכָמִים?

לְאַחַר שֶׁטָּבְלוּ בְּצִאת
הַכּוֹכָבִים.

כִּי אֵת קְרִיאַת שְׁמַע כָּל אֶחָד
קוֹרֵא לְבָדוֹ וְאִין אֶחָד מוֹצִיא
אֵת כּוֹלָם – אִם כֵּן יוֹצֵא
שְׁכוֹלָם קוֹרִין....

לָמָּה הַמִּשְׁנָה מְדַבֶּרֶת
קוֹדֵם עַל קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל
עֲרַבִּית?

עַל כּוֹת פֶּרֶק א' מִשְׁנָה יג.

הֵתַּאִימוּ אֵת הַשְּׁאֵלוֹת לַתְּשׁוּבוֹת

בס"ד

תְּשׁוּבָה	שְׁאֵלָה
	לָמָּה כָּתוּב בַּמִּשְׁנָה "מֵאִימַתִּי קוֹרִין" בְּלִשׁוֹן רַבִּים?
כִּי כָּתוּב בַּתּוֹרָה קִדָּם אֵת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל הַלֵּילָה - שֶׁנֶּאֱמַר "וּבִשְׁכַבְּךָ וּבִקּוּמְךָ".	
	לָמָּה חֲשַׁבּוּ בָּנָיו שֶׁל רַבִּין גְּמַלְיָאֵל שֶׁהֵלֵךְ כְּחֲכָמִים?
עַד חֲצוֹת.	
	מָתִי הַכֹּהֲנִים נִכְנָסִים (לְעִיר) לֶאֱכֹל בְּתֵרוֹמָתָן?

עַד מַה אֶפְשָׁר לְקַדֵּשׁ קִדְשָׁהּ שְׁמֶהּ שֶׁל עֲרֻבָהּ?

לְפָנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר:	
לְפָנֵי חֲכָמִים:	
לְפָנֵי רַבִּי גַמְלִיאֵל:	
וְהִתְלַכְהָ לְפָנֵי:	

מִמַּתִּי אֶפְשָׁר לְקַדֵּשׁ

קִדְשָׁהּ שְׁמֶהּ שֶׁל עֲרֻבָהּ?

לְפָנֵי הַנָּא:	
קָמָא:	
לְפָנֵי רַבִּי:	
אֱלִיעֶזֶר:	

עַד מַתִּי אֶפְשָׁר לְקַדֵּשׁ

קִדְשָׁהּ שְׁמֶהּ שֶׁל עֲרֻבָהּ?

לְפָנֵי רַבִּי:	
אֱלִיעֶזֶר:	
(מלאכת שלמה ע"פ הגמ')	
לְפָנֵי רַבִּי:	
יְהוֹשֻׁעַ:	

מהלכות בית שמאי ובית הלל

בס"ד

מה לומדים ממה שכתוב בתורה "ובשכבך ובקומך"?

פרק א' משנה ג'	ובשכבך	ובקומך
לפי בית שמאי		
לפי בית הלל		

גזרו וחדדו בפקודי המקום המתאים

שבקריאת שמע שבערב
צריך להטות ולקרוא

שזמן קריאת שמע הוא
בלילה - (בזמן ששוכבים)

שזמן קריאת שמע הוא
ביום - (בזמן שקמים)

שבקריאת שמע ביום
צריך לקרוא בעמידה

בְּרָכָה קְצָרָה – בְּרָכָה שְׂרָק מִתְחִילָה בְּבִירוּךְ אֲבָל לֹא מְסַתִּימָת בְּבִירוּךְ
אוּ בְּרָכָה שְׂרָק מְסַתִּימָת בְּבִירוּךְ אֲבָל לֹא מִתְחִילָה בְּבִירוּךְ.

בְּרָכָה אֲרָכָה – בְּרָכָה שֶׁמִּתְחִילָה בְּבִירוּךְ וְגַם מְסַתִּימָת בְּבִירוּךְ. (פ' הרע"ב)

לפניך כמה סוגי ברכות

בְּרָכָה אֲרָכָה צִבְע בָּאָדוּם , וּבְרָכָה קְצָרָה צִבְע בְּיָרוֹק

אתה קדוש ושמוך קדוש...
ברוך אתה ה'... הקל הקדוש

ברוך אתה ה'...
אשר בחר בנו מכל העמים...
ברוך אתה ה'... נותן התורה.

ברוך אתה ה'...
שלא עשני גוי

ברוך אתה ה'...
אשר בדרך מעריב ערבים...
ברוך אתה ה'... המעריב ערבים

ובנה ירושלים
עיר הקדש במהרה בימינו
ברוך אתה ה'... בונה ברחמי
ירושלים אמן

ברוך אתה ה'...
אשר יצר את האדם... ברוך אתה
ה'... רופא כל בשר
ומפליא לעשות

השלים: "מקום שאמרו להאריך, אינו רשאי _____ מקום שאמרו לקצר אינו רשאי _____"

"מקום שאמרו לחתום אינו רשאי שלא _____ מקום שאמרו שלא לחתום אינו רשאי _____"

לחתום, להאריך, לקצר

מחלוקת בן זומא וחכמים

מה לומדים מהפסוק:

"למען תזכר את יום צאתך

מארץ מצרים כל ימי חייך" (דברים ט"ז)

פרק א' משנה ה'	"כל"	ימי חייך
לפי בן זומא	מזכירין את יציאת מצרים ב _____	מזכירין את יציאת מצרים ב _____
לפי חכמים	מזכירין את יציאת מצרים ב _____	מזכירין את יציאת מצרים ב _____

עולם הזה \ לילות \ ימות המשיח \ ימים

ברכות

פרק א' - משנה ד'

הסתכל בסידור וכתוב:

אלו שתי ברכות יש לפני קריאת שמע של שחרית?

1. _____ 2. _____

איזו ברכה יש אחרי קריאת שמע של שחרית?

_____

אלו שתי ברכות יש לפני קריאת שמע של ערבית?

1. _____ 2. _____

אלו שתי ברכות יש אחרי קריאת שמע של ערבית?

1. _____ 2. _____

יוצר אור, מעריב ערבים, השכיבנו, אהבה רפה,
אמת ויציב, אהבת עולם, אמת ואמונה

ברכות פרק א' משנה ה'

מַאִיפָה לּוֹמְדִים שֵׁשׁ...

מַהפְסוּק	מַאִיפָה לּוֹמְדִים שֵׁשׁ -
	שְׁמֵצוֹת צִיצִית הִיא רַק בַּיּוֹם וְלֹא בַלַּיְלָה ?
	שְׁצָרִיד לְהַזְכִּיר יְצִיאַת מִצְרַיִם גַּם בַּלַּיְלָה (לְפִי בֶן זֹמַא)
	שְׁצָרִיד לְהַזְכִּיר יְצִיאַת מִצְרַיִם גַּם בַּיּוֹם הַמִּשְׁתֵּי (לְפִי חֲכָמִים)
	שְׁצָרִיד לְהַזְכִּיר יְצִיאַת מִצְרַיִם בַּיּוֹם ?

בס"ד

גִּזְרוּ וְהַדְבִּיקוּ בַּמָּקוֹם הַמְּתָאִים

וְרֵאִיתֶם אֹתוֹ
בְּזֶמַן שְׂרֻאִים - בַּיּוֹם.

לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם
כָּל יְמֵי זִמְיָךְ

לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם
כָּל יְמֵי זִמְיָךְ

לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם
כָּל יְמֵי זִמְיָךְ

מחלוקת רבי מאיר ורבי יהודה

היכן ומתי מתר להפסיק בקריאת שמע

פרק ב' משנה א'		באמצע		בין הפרקים	
השלים: מותר \ אסור		קריאת שמע		של קריאת שמע	
		לפי רבי מאיר	לפי רבי יהודה	לפי רבי מאיר	לפי רבי יהודה
לשאול מפני הכבוד					
להשיב מפני הכבוד					
לשאול מפני היראה					
להשיב מפני היראה					
להשיב שלום לכל אדם					
לשאול שלום לכל אדם					

כלל: כשכתוב במשנה "שואל" (לבד) אז בודאי שגם יכול להשיב.
אבל כשכתוב במשנה "משיב" (לבד) אז אסור לשאול.

חומר א' וקולא

(חמור וקל)

שואל – חמור, כיוון ששואל מעצמו בשלומו של חברו.

משיב – קל, כיוון שעונה למי ששאל לשלומו כבר...

להפסיק באמצע ק"ש – חמור.

להפסיק בין הפרקים – קל

כשהתורה אומרת שמותר את הדבר החמור כל שכן (בדאי) שמותר גם את הדבר-_____.

אבל כשכתוב בתורה שמותר דוקא את הדבר הקל יהיה אסור את הדבר ה-_____ כי רק את הקל התירו...

יש דינים והלכות איך אדם צריך לקיים מצות

לכתחילה

יש הלכות ודינים

מה יעשה אדם בשמחה.

= במצב הרגיל

(בתחילת כל מעשה)

בדיעבד

= לאחר מעשה, בשמחה ולא עשה מה שהיה

צריך לעשות לכתחילה, - מה יעשה ?

האם יצא או לא יצא... האם צריך לחזור או לא צריך לחזור?

לדאורייתא

לכתחילה צריך לדקדק באותיות ק"ש

אבל אם בדיעבד "קרא ולא דקדק באותיותיה"

מה יעשה בדיון ??? יצא יד"ח או לא ?

אומרת לנו המשנה: לרבי יהודה לא יצא ולרבי יוסי יצא

והלכה כרבי יוסי.

סדר פרטיות קריאת שמע

הסיבה	סדר הפרשות	ברכות פרק ב' - משנה ב'
		פרשה ראשונה:
		פרשה שנייה:
		פרשה שלישית:

גזר והדבק את פרשות ק"ש כפי סדר אמירתם

והיה אם שמע

שמע ישראל
...ואהבת את ה' אלוהיך

ויאמר
ה' אל משה לאמר

לד כל פרשה הדבק את הסיבה מדוע קודמת היא לחברתה.

שנאמר בה מצות תלמוד
תורה שמצותה גם ביום
וגם בלילה

כדי שיקבל עליו
על מלכות שמים
תחילה.

שנאמר בה מצות ציצית
שמצותה רק ביום ולא
בלילה

קרא ולא דקדק באותיותיה...

במקום לקרוא	חיבר את שתי האותיות וקרא:
על לבבך	על לבבך
ואבדתם מהרה	ואבדת מהרה
בכל לבבכם	בכל לבבכם
מה הדין?	
מהלוקת רבי יוסי ורבי יהודה	
לפי רבי יוסי:	לפי רבי יהודה:
_____	_____

אלו הן בין הפרקים:

אלו הן בין הפרקים:

- 1 בין _____ ל' _____
- 2 בין _____ ל' _____
- 3 בין _____ ל' _____
- 4 בין _____ ל' _____
- 5 בין _____ ל' _____

רבי יהודה אומר:

בין _____ ל' _____ לא יפסיק.

יוצר אור, שמע, ויאמר, אהבה רבה, אמת ויציב, והיה אם שמוע

ברכות פרק ב' משנה ג' ~~~

קטע מהמשנה	הפירוש ~ הדבק ~	הדין
הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו		לפי _____ לפי _____ הדין: _____
קרא ולא דקדק באותיותיה		לפי _____ לפי _____ הדין: _____
הקורא למפרע		לכולי עלמא (לכל העולם) = לפי כולם הדין: _____
קרא וטעה		כשיודע באיזה פרק כשלא יודע באיזה פרק _____

גזר הדבק את הפירוש במקום המתאים.

קרא את הפסוקים
שלא כסדרן, אחד
לפני השני.

לא השמיץ לאניו
את קריאת שמע
אלא קרא ללא קול.

קרא וטעה כאחד הפסוקים
ואינו יודע מהיכן
טעה ובאיזה פסוק...

חבר שתי מלים ביחד
כאן: "עלמק" -
מקום "על - למק"

מה מותר לומר על האילן ומה אסור?

הסיבה:	השלם:	
כי _____ ויכול לבנון		מותר לומר:
כי _____ ולא יכול לבנון		אסור לומר:

ברכות פרק ב' משניות ב' ו' ל' ~~~

הסיבה שעשה כך	מה עשה רבן גמליאל?	הסיבה	הדין במשנה	
_____	קרא בלילה הראשון שנשא	_____	חתן פטור מקריאת שמע	1
_____	רחין בלילה הראשון שמתה אשתו	_____	אבל אסור לרחוץ	2
_____	בשמת טבי עבדו קבל עליו תנחומין	_____	אין מקבלין תנחומין על העבדים	3
למנוע ממנו תענוג \ כי לא רצה לבטל ק"ש אפילו פעם אחת \ כי הוא לא חשוב \ כי הוא טרוד במצוה \ כי אצלו זה מניעת צער \ כי היה עבד כשר				

✂ גזור והדבק במקום המתאים.

את שאין
למטה צריך
בדון

החיצונים

הפנימים

אם יכולים
להתחיל
ולגמור עד
שיגיעו לשורה

אם לא יכולים
להתחיל
ולגמור עד
שיגיעו לשורה

את שלמטה
צריך בדון

ברכות פרק ג' משניות א'-ב'

בס"ד

קריאת שמע

מי פטור ומי חייב ?

חייבים	פטורים	
		האנשים המלוים את המת
		האנשים שקברו וחוזרים לעשות שורות
		האנשים העומדים בשורה

הקף בעגול את הדין הנכון - פטורים או חייבים, והשלים את הסבה ממחסן המלים .

בס"ד

ברכות פ"ג משנה ג'

מאלו מצוות נשים, עבדים וקטנים פטורים ובאלו מצוות הם חייבים ?

מצות	נשים	עבדים	קטנים
קריאת שמע	חייבות פטורות הסיבה: _____ _____	חייבים פטורים הסיבה: _____ _____	חייבים פטורים הסיבה: _____ _____
תפילין	חייבות פטורות הסיבה: _____ _____	חייבים פטורים הסיבה: _____ _____	חייבים פטורים הסיבה: _____ _____
תפילה	חייבות פטורות הסיבה: _____ _____	חייבים פטורים הסיבה: _____ _____	חייבים פטורים הסיבה: _____ _____
מזוזה וברכת המזון	חייבות פטורות הסיבה: _____ _____	חייבים פטורים הסיבה: _____ _____	חייבים פטורים הסיבה: _____ _____

כי זה מצוה שהזמן גרמא \ כי דינם כנשים \ כי לא יכולים לשמור על גוף נקי \ כי זה מצוה שאין הזמן גרמא \
כי זה בקשת רחמים ולכן חזבות \ כי אביו לא יכול להיות איתו תמיד בקי"ש \ מדין חינוך

ה' צוה אותנו בתורה לקיים תרי"ג = 613 מצוות
חלק מהמצוות הם מצוות עשה
וחלק מהמצוות הם מצוות לא תעשה.

מצוות

לא תעשה

= אל תעשה, ה' צוה אותנו שלא לעשות את זה
בגזן: לא לאכול חמץ בפסח.

מצוות

עשה

= תעשה, ה' צוה אותנו לעשות את זה
בגזן: מצוות ציצית – ללבוש ציצית.

לפניך מ ספר מצוות כתוב כל אחת במקום המתאים

מצוות לא תעשה	מצוות עשה

לא לגנב \ כבוד אב ואם \ מזוזה \ לא לזרוע בשמיטה \
ישיבה בספה \ לא לגזל

במצוות עשה יש מצוות שהזמן גרמא
ויש מצוות שאין הזמן גרמא
נשים פטורות ממצוות שהזמן גרמא.

מצוות עשה שהזמן גרמא

= מצוה שהזמן גורם שנקיים אותה.
בגזן: קריאת שמע שיש לה זמן מסוים שאדם חייב לקרוא בו
ק"ש, בזמן ששוכבים ובזמן שקמים, שנאמר "ובשכבך ובקומך".

מצוה כזאת נשים פטורות מלקימה

מצוות עשה שאין הזמן גרמא

= מצוה שאין הזמן גורם שנקיים אותה
אלא מצותה כל הזמן – כל היום.
בגזן: כבוד אב ואם שלמצוה זו אין זמן מסוים אלא מצותה כל היום.

מצוה כזאת נשים חייבות לקימה

היכן זה כתוב במשנה?

העתק את לשון המשנה.

לשון המשנה	היכן כתוב במשנה ש-
	אדם טמא מהרהר בליבו את קריאת שמע
	אדם טמא לא יכול להרהר את ברכות ק"ש
	אדם טמא מהרהר בליבו את ברכת המזון
	אדם טמא לא יכול להרהר את ברכת על נטילת ידים והמוציא
	רבי יהודה סובר שגם טמא יכול להתפלל בפיו

מהלכות חכמים ורבי יהודה

האם מתיר לאדם טמא (בעל קרי)
לקרוא קריאת שמע וברכותיה?
והאם יכול לומר את הברכות שלפני המזון ושל אחר המזון?

הדין לפי חכמים	השגלם: הדין	האם מתיר לטמא לומר את:
לפי רבי יהודה		קריאת שמע
כי סובר שדברי תורה אינם מקבילים טמאה	כי זה מדאורייתא	
לפי רבי יהודה		ברכות ק"ש לפניה ולאחריה
כי סובר שדברי תורה אינם מקבילים טמאה	כי זה מדרבנן	
לפי רבי יהודה		ברכות של אחר המזון (ברכת המזון)
כי סובר שדברי תורה אינם מקבילים טמאה	כי זה מדאורייתא	
לפי רבי יהודה		ברכות שלפני המזון (על נט"י והמוציא)
כי סובר שדברי תורה אינם מקבילים טמאה	כי זה מדרבנן	

מתיר לומר בפה \ מתיר רק להרהר בלב \ אסור גם להרהר בלב

בס"ד
כַּנְגָד? אֵילֹו קֶרְבָּנֹוֹת
תִּקְנֹו חֲכָמִים אֶת הַתְּפִילֹוֹת?

ברכות פרק ד' - משנה א'

כְּנָגָד :	תְּפִילֹוֹת שֶׁתִּיקְנֹו חֲכָמִים:
	תְּפִילַת שַׁחֲרִית
	תְּפִילַת מִנְחָה
	תְּפִילַת עֶרְבֵית
	תְּפִילַת מוֹסֵף בְּרֵאשׁ חוֹדֶשׁ, שַׁבָּת וְחַג

גִּזֹּר וְחִדְּבֵק בְּמָקוֹם הַמִּתְאַים.

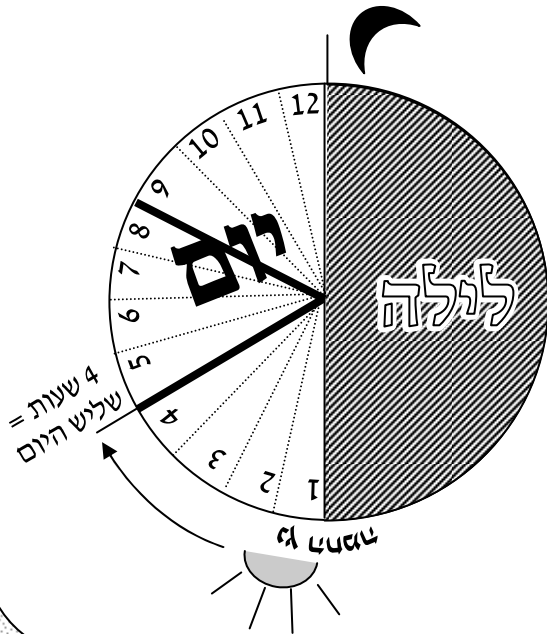
קֶרְבֵּן תַּמִּיד שֶׁל
בֵּין הָעֶרְבִים

קֶרְבֵּן
תַּמִּיד שֶׁל שַׁחַר

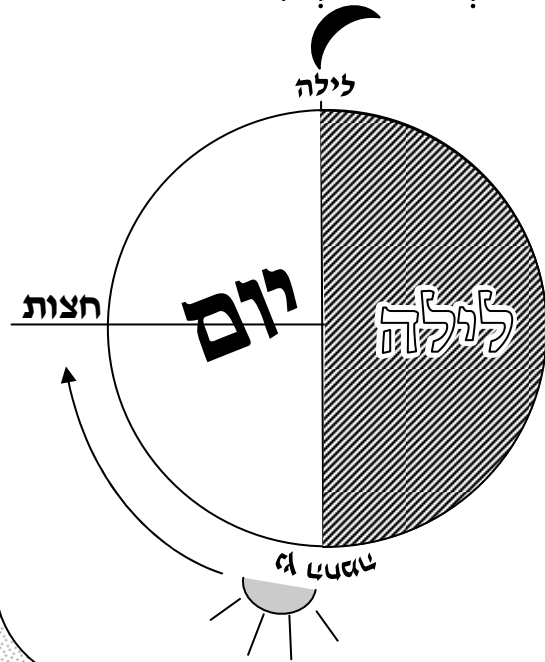
קֶרְבֵּן מוֹסֵף
קֶרְבֵּן שְׁחוּסִיפו
בִּרְי"ח, שַׁבָּת וְחַגִּים

הַקֶּרֶבֶת אֲבָרִים
כָּל הַלֵּילָה

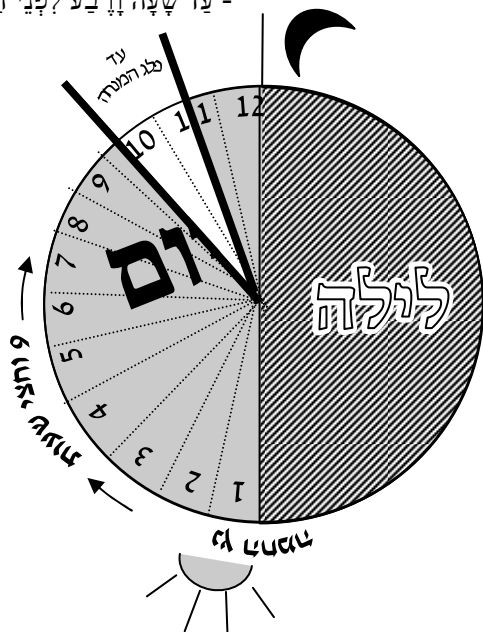
רבי יהודה אומר עד ארבע
שעות (שהם שליש היום)

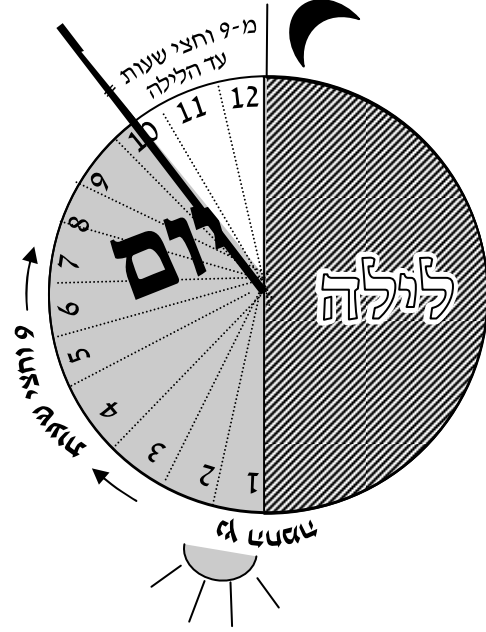
לחכמים: תפלת השחר עד
חצות. (חצי היום)

רבי יהודה אומר מ-9 וחצי שעות
עד פלג המנחה = עד חצי מהזמן של מנחה
- עד שעה נרבע לפני הלילה

לחכמים: תפלת המנחה
מ-9 וחצי שעות עד הערב = השקיעה.

עַד מָתִי אֶפְשָׁר לְהַתְפִּיל
תְּפִילַת שְׁחִירִית, מִנְחָה, עֶרְבִית וּמוֹסֵף

סוגי התפילות:	לפי חכמים	לפי רבי יהודה
עַד מָתִי אֶפְשָׁר לְהַתְפִּיל תְּפִילַת שְׁחִירִית		
עַד מָתִי אֶפְשָׁר לְהַתְפִּיל תְּפִילַת מִנְחָה		
עַד מָתִי אֶפְשָׁר לְהַתְפִּיל תְּפִילַת עֶרְבִית		
עַד מָתִי אֶפְשָׁר לְהַתְפִּיל תְּפִילַת מוֹסֵף		

ברכות פרק ד' משנה ג'
בס"ד

מה היין?

האם צריך להתפלל את כל שמונה עשרה הברכות?

לפי רבן גמליאל	
לפי רבי יהושע	
לפי רבי עקיבא	

ברכות פרק ד' משנה ב'

בס"ד

תפילת רבי נחוניא בן הקנה

רבי נחוניא בן הקנה
היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש
וביציאתו תפילה קצרה:

בכניסתו מהו אומר

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי. שלא
יארע דבר תקלה על ידי. ולא אכשל בדבר הלכה
וישמחו בי חברי. ולא אמר על טמא טהור ולא על
טהור טמא. ולא על מותר אסור. ולא על אסור
מותר. ולא יפשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם:
כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה: גל עיני ואביטה
נפלאות מתורתך:

ביציאתו מהו אומר

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אלהי ואלהי אבותי. ששמת
חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי
קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים
לדברי תורה, והם משכימים לדברים בטלים. אני
עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר, והם עמלים
ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ
לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר
ואתה אלהים תורדם לבאר שחת אנשי דמים
ומרמה לא יחצו ימיהם. ואני אבטח בך:

ברכות פרק ד' משנה ב'

בס"ד

תפילת רבי נחוניא בן הקנה
עבודה

(1) על מה התפלל רבי נחוניא בן הקנה כשנכנס לבית המדרש?

(2) מהי התפילה שהתפלל רבי נחוניא ביציאתו מבית המדרש?
חקף בעיגול את התשובה הנכונה.

א. בקשה מה' ב. הודאה לה' ג. תחנונים מה'

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ...

השלים:

ששמת חלקי מיושבי _____ ולא שמת חלקי
מיושבי _____. שאני משכים והם משכימים. אני משכים
ל_____, והם משכימים ל_____.
אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל _____, והם עמלים
ואינם מקבלים _____. אני רץ _____, והם רצים ל_____.

חכמים תיקנו תפילת שמונה עשרה שיש בה שמונה עשרה ברכות
לאחר מכן תיקנו ברכה נוספת – הברכה התשע עשרה "ולמלשינים"
3 הברכות הראשונות הם שבת לה' 3 הברכות האחרונות הם הודיה לה'
שאר הברכות האמצעיות הם בקשות מה'

לפניך 19 הברכות שבתפילת העמידה,

את 3 הברכות הראשונות – שבת לה' צבע באדום

את 3 הברכות האחרונות – הודיה לה' צבע בכחול

ואת הברכות האמצעיות – בקשות מה' צבע בצהוב

		השיבה שופטינו בבראשונה	אתה קדוש ושמך קדוש
		אתה גבור לעולם ה'	השיבנו אבינו לתורתך
		רצה ה' אלקינו בעמך ישראל	ולמלשינים אל תהי תקוה
		תקע בשופר גדול לחרותנו	רפאנו ה' ונרפא
		ראה נא בענינו	ולירושלים עירך ברחמים תשוב
		מגן אברהם	ברך עלינו את השנה הזאת
		שם שלום	מודים אנחנו לך
		את צמח דוד עבדך מהרה	סלח לנו אבינו
		שמע קולנו ה'	על הצדיקים
		את 3 הברכות האחרונות – הודיה לה'	אתה חונן לאדם דעת
		ואת הברכות האמצעיות – בקשות מה'	

~~ השלים ממחסן המלים: ~~

לְהִיכֵן מְכוֹן אָדָם אֶת פָּנָיו כְּשִׁמְתָּפִלַּל בְּחוּץ לְאֶרֶץ,
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בִּירוּשָׁלַיִם וּבְבֵית הַמִּקְדָּשׁ?

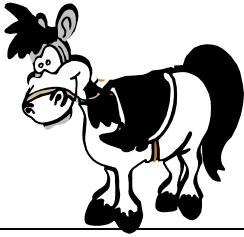
הֵיכָן עֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל:	מִכּוּן אֶת פָּנָיו לְכוּן:	שְׁנֵאמַר:
בְּשַׁעֲוִימָד וּמִתְפַּלֵּל בְּחֻיץ לְאַרְיִן	_____	"וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דְּרָרָ אַרְעָם"
בְּשַׁעֲוִימָד וּמִתְפַּלֵּל בְּאַרְיִן יִשְׂרָאֵל	_____	"וְהִתְפַּלְלוּ אֵל ה' דְּרָרָ הָעִיר אֲשֶׁר בְּזִזְרֵת בְּה'"
בְּשַׁעֲוִימָד וּמִתְפַּלֵּל בְּיְרוּשָׁלַיִם	_____	"וְהִתְפַּלְלוּ אֵל הַבַּיִת הַזֶּה"
בְּשַׁעֲוִימָד וּמִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ	_____	"וְהִתְפַּלְלוּ אֵל הַמִּקְדָּשׁ הַזֶּה"

יְרוּשָׁלַיִם \ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל \ קוֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים \ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

וְהַלְכָה: פ.

[illegible][illegible]

סַמְכָמִים עֲזָרָה לְעַלְמֵי רַע לְבַלְבֵּל לְבָרְכָה לְאִלְפֵי מַחְ

היזהר רוכב על החמור...

וצריך להתפלל בנגד בית המקדש, מה יעשה?

פרק ד' משנה ה'	מה יעשה? (השלם מהמשנה)	מדוע? (הדבק)
אם יכול לירד מהחמור	_____	
אם אינו יכול לירד מהחמור	_____	
אם אינו יכול להחזיר את פניו	_____	

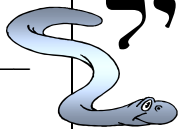
הדבק במקום המתאים.

כי אם ירד מהחמור
החמור יברח לו.

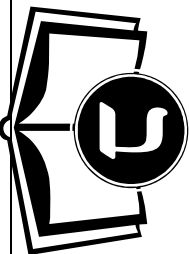
כי יש לו אפשרות לשמור
על החמור שלא יברח

כי צריך להסתכל על
הדרך כדי שלא יטעה.

ברכות פרק ה' משנה א'

מה הדין? האם באמצע שמונה עשרה יכול להפסיק או לא יפסיק?	
במקרה ש-	מה הדין? יפסיק \ לא יפסיק
בשמלך יהודי שואל בשלומו	
בשמלך גוי שואל בשלומו	
בשנחש רגיל פרוד על עקבו	
בשנחש ארסי או עקרב פרוד על עקבו	

ברכות פרק ה' משנה ב'

הוספות להתפילת שמונה עשרה

בס"ד

מוזקין אותה ב-	לפי	ההספה
	תנא קמא	במצאני שבת מוספים פעריה "וּבְבִלְיָ" - אתה חזקתה... ולתבילי ד' אלקינו בין קדש לחול
	רב עקיבא	
	רב אילעאי	

ברכות פרק ה' משנה ב'

הוספות לתפילת שמונה עשרה (בהדרג)

ההוספה ב לשון המשנה	פרושה (הדבק את הפרוש המתאים)	מזכירין אותה בברכת-
גבורות גשמים		_____
שואלין הגשמים		_____

הדבק במקום המתאים.

מזכירים את גבורות ה'
שמוריד לנו גשם - "משיב
הרוח ומוריד הגשם"

מבקשים מה' גשמים
"ותן טל ומטר"

שְׁמוּדִים לַה' (בְּבִרְכָּת
מוֹדִים) עַל שֶׁנָּתַן לָנוּ דַּעַת
שֶׁאֲנַחְנוּ יְכוּלִים לְהַבְדִּיל
בֵּין קוֹדֶשׁ לְחוּל...

כִּיּוֹן שֶׁבִּרְכַּת "בִּרְךְ עָלֵינוּ"
זֶה בִּקְשָׁת פְּרָנְסָה
וְלָכֵן מְבַקְשִׁים שֵׁם עַל
הַגֶּשֶׁם שֶׁמְבִיא פְּרָנְסָה...
(מַצְמִיחַ פְּרוֹת)

כְּמוֹ שֶׁתַּחֲזִית הַמֵּתִים זֶה
נִתְיֵנֶת חַיִּים לְעוֹלָם כָּךְ גַּם
הַגֶּשֶׁמִּים נוֹתְנִים חַיִּים לְעוֹלָם
שְׂאִי אֶפְשָׁר לַחֲיוֹת בְּלִעְדֵיהֶם.
(לֹא הַצּוּמָח וְלֹא הָאָדָם...)

א. שְׂזוּהִי הַבִּרְכָּה הָרִאשׁוֹנָה
שֶׁשִּׁיכֶת לַיּוֹם חוּל.
ב. בְּשִׁבִּיל לְהַבְדִּיל צָרִיךְ דַּעַת...
וּבִבְרָכָה זֹאת מְבַקְשִׁים עַל הַדַּעַת
"אֶתָּה חוֹנֵן לָאָדָם דַּעַת..."

פְּרָכּוֹת פֶּרֶק ה' אֵשֶׁנָּה ה'

שְׂאֵלָה	תְּשׁוּבָה
מִדּוּעַ מְזַכְּרִים "מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם" בְּבִרְכַּת "מַתִּיָּה הַמֵּתִים" ?	
מִדּוּעַ מְבַקְשִׁים מֵה' "וְתֵן טַל וּמָטָר לְבִרְכָּה" בְּבִרְכַּת "בִּרְךְ עָלֵינוּ"?	
מִדּוּעַ לְפִי תֵּנָּה קָמָא אוֹמְרִים "הַבְּדִלָּה" בְּבִרְכַּת "אֶתָּה חוֹנֵן לָאָדָם דַּעַת"?	
מִדּוּעַ לְפִי רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים "הַבְּדִלָּה" בְּבִרְכַּת "מוֹדִים"?	

ברכות פרק ה' משנה ג'

העובר לפני התבה וטעה – יעבר אחר תחתיו (במקומו...)
מניין הוא מתחיל (להתפלל)?

גזרו והדביקו במקום המתאים

כיון שהן
נחשבות לברכה אחת
ואם טעה באמצע חייב
לחזור
לתחילתן

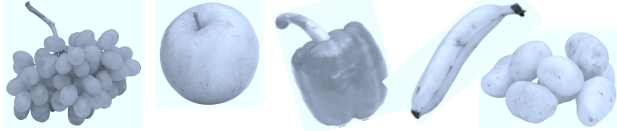
כיון שהן
נחשבות לברכה אחת
ואם טעה באמצע חייב
לחזור
לתחילתן

כיון שכל אחת
נחשבת לברכה בפני
עצמה ולכן חוזר
לתחלת אותה
ברכה

הסיבה: (הדבק)	החזן השני מתחיל להתפלל מ-	אם החזן הראשון טעה ב-
		ב-3 הברכות הראשונות ~ שבח לה' ~
		ב-13 הברכות האמצעיות ~ בקשות מה' ~
		ב-3 הברכות האחרונות ~ הודאה לה' ~

מתחילת הברכה שטעה בה \ מתחילת שלושת הברכות

העומר מברכין על-

מה מברכים על-

על פירות האילן (-העץ) מברך:	_____
על היין מברך:	_____
על פירות הארץ מברך:	_____
על חפת - לחם, מברך:	_____
לפי תנא קמא	_____
לפי רבי יהודה	_____
והלכה כ-	_____
על הירקות מברך:	

העומר לפני התבואה...

המקרה:	הדין במשנה:	הדין בימינו (שיש סידורים)
העומר לפני התיבה האם יכול לענות "אמן" אחר הכהנים?	_____	_____
שליח ציבור - כהן ויש כהן אחר חוץ ממנו, האם הוא יכול לברך ברפת כהנים?	_____	_____
שליח ציבור - כהן ואין שם כהן אלא הוא, האם הוא יכול לברך ברפת כהנים?	_____	_____

על הירקות ופירות הארץ מְבָרְכִים עֲלֵיהֶם "בּוֹרָא פְּרֵי הָאָדָמָה" רק בְּשֵׁאוֹבְלִים אוֹתָם בְּדֶרֶךְ אֲכִילָתָן – כְּמוֹ שְׂרָגִילִים לְאוֹבְלָם. אֲבָל אִם מְשָׁנִים מְדַרְךְ אֲכִילָתָן מְבָרְכִים עֲלֵיהֶם "שֶׁהֶפֶל".

כְּשֶׁאַכַּלְתָּ אוֹתָם אֶמֶלֶף מְבַרֵּךְ עֲלֵיהֶם:	כְּשֶׁאַכַּלְתָּ אוֹתָם חִי – אֶל אֶמֶלֶף מְבַרֵּךְ עֲלֵיהֶם:	דֶּרֶךְ אֲכִילָתוֹ (הֶרְגִּילוֹת)
כִּי שָׁנָה מִדֶּרֶךְ אֲכִילָתוֹ	כִּי אָכַל אוֹתָם בְּדֶרֶךְ אֲכִילָתוֹ	פִּירוֹת וִירְקוֹת שְׂרָגִילִים לְאוֹכְלָם חִי (=לֹא מְבוֹשָׁל)
כִּי אָכַל אוֹתָם בְּדֶרֶךְ אֲכִילָתוֹ	כִּי שָׁנָה מִדֶּרֶךְ אֲכִילָתוֹ	פִּירוֹת וִירְקוֹת שְׂרָגִילִים לְאוֹכְלָם מְבוֹשָׁל
כִּי אָכַל אוֹתָם בְּדֶרֶךְ אֲכִילָתוֹ	כִּי אָכַל אוֹתָם בְּדֶרֶךְ אֲכִילָתוֹ	פִּירוֹת וִירְקוֹת שְׂרָגִילִים לְאוֹכְלָם גַּם חִי וְגַם מְבוֹשָׁל

שהכל \ בורא פרי האדמה

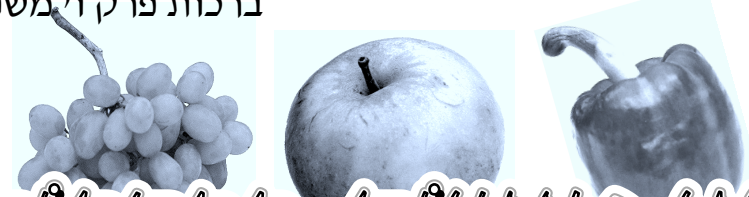
עַל מַה יִּבְרַךְ תַּחֲלִילָה?

מַחְלֹקֶת:	חֲדִיץ:	הַסִּיפָה: (מַדְבֵּק)
לְפִי רַבִּי יְהוּדָה:		
לְפִי חֲכָמִים:		

גִּיזְרוּ וְהַדְבִּיקוּ בַּמָּקוֹם הַמֵּתָאִים

כִּיּוֹן
שְׂאֶרְץ יִשְׂרָאֵל
נִשְׁתַּבַּח בָּהֶם

כִּיּוֹן שְׁחָבִיב
= (מֵה שְׁאָהוּב
עָלָיו) עָדִיף.

דיני טעויות בברכות

הדבק במקום המתאים.

כיון שפירות
האדמה
אינם גדלים
על העץ

כיון שבברכה
זו אנו מודים
על הכל.

כיון
שהעץ
גדל על
האדמה

המקרה:	מה הדין? יצא או לא יצא	הסיבה - הדבק -
ברך על פירות האילן "בורא פרי האדמה":	_____	
ברך על פירות הארץ (פירות האדמה) "בורא פרי העץ"	_____	
על פלם אם אמר "שהכל נהיה בדברו"	_____	

אבל לכתחילה צריך לברך על כל דבר את ברכתו המיוחדת לו.

מושגים

בס"ד השלים מהתרגילון.

ברכות פרק ז' משנה א'

זימון

שלושה אנשים שאכלו _____, אחד מהם _____ את חבריו לברך את ה' - "ברכת _____".
חז"ל למדו זאת מהפסוק: "גדלו (רבים = 2) לה' אתי (=1) ונרוממה שמו יחדיו"...
וכן מהפסוק: "כי שם ה' אקרא (=1) הבו (רבים = 2) גודל לאלקינו" הרי שלושה אנשים.

דמאי

פרות שנלקחו מעם הארץ (אדם שלא יודע הלכות...) חז"ל תקנו שצריך להפריש מהם _____ ו _____
כיון שעמי הארצות _____ שאינם מעשרים את פרותיהם ולכן חיבים לעשרם (מספק, אולי הם
לא מעשרים). ופרות אלו נקראים " _____ דא-מאי = (פרי) זה מהו? מעשר או לא..."

טבל

דגן שלא הפרישו ממנו _____ ו _____ נקרא " _____ " ואסור לאכול ממנו עד שיפרישו
ממנו תרומות ומעשרות.

מירוח

אין מתחייבים בהפרשת תרומות ומעשרות אלא רק לאחר מרוח הכרי בגרן - לאחר ש _____
ומישרים את ערמת התבואה בגמר הדישה (= ההפרדה בין השבילים לחטים) והזריה (= ההפרדה בין המוץ לגרעינים, על ידי
העפתם ברוח).

חומש

מעשר שני מעלים ל _____ ואוכלים אותו שם. אך אם קשה לאדם לעלות את ה _____ עד לירושלים
יכול לפדותם בכסף (והקדשה שבפרות עוברת לכסף...) ואת הכסף מעלה לירושלים וקונה בו _____ ואוכלו
שם. וכך גם פודה הקדש שהקדיש לה'. אך כשפודה אותם צריך להוסיף חמש (1 מתוך 5) על דמי פדיונו.

תרגילון:

תרומות ומעשרות \ בנחד \ פרות \ טבל \ ירושלים \ מזון \ המזון \ דמאי \ מזמן \ חשודים \ מחליקים

מה זה?

בס"ד השלים מהתרגילון.

ברכות פרק ז' משנה א'

תרומה
גדולה

אדם שצמחה לו תבואה בשדה חייב להפריש ממנה " _____ " לכהן. וכמה מפריש?
מהתורה: מספיק להפריש אפילו _____ אחת. ומדרבנן: (חכמים תקנו) שעין יפה זה להפריש 1 מ 40
חטים, - כלומר: מכל 40 חטים מפריש 1 מהם לכהן. עין בינונית זה להפריש 1 מ 50. ועין רעה זה 1 מ 60

מעשר
ראשון

לאחר שהפריש הישראל לכהן תרומה גדולה צריך להפריש ממה שנשאר לו מעשר ללוי – הנקרא:
" _____ " וכמה מפריש עבורו? _____ . מכל 10 חטים הוא נותן ללוי חטה אחת.

תרומת
מעשר

לאחר שהלוי קבל מהישראל "מעשר ראשון" חייב הלוי להפריש ממנו " _____ " לכהן.
וכמה מפריש עבורו? עשירית – 1 מ 10. (ואין הלוי חייב להפריש לכהן תרומה גדולה אלא רק תרומת
מעשר)

מעשר
שני

בשנים א', ב', ד', ה' (מתוך כל שבע שנים) חייב הישראל להפריש " _____ " ואוכל אותו
ב _____ . אבל מחוץ לירושלים אסור לאוכלו אלא אם כן _____ את הפרות בכסף ומעלה את הכסף
לירושלים וקונה בו _____ ואוכלו שם, (חוץ מהחמש שצריך להוסיף). וכמה מפריש? עשירית – 1 מ 10.

מעשר
עני

בשנים ג', ו', (מתוך כל שבע שנים) חייב הישראל להפריש " _____ " ל _____ וכמה
מפריש? עשירית. 1 מ 10 ואפשר לאוכלו גם מחוץ לירושלים...

הקדש

אדם שהקדיש חפץ או תבואה לה' החפץ נהפך ל " _____ " – קדוש, ואסור לו לאכול אותו. אם רוצה
להשתמש בו או לאוכלו יכול לפדות ההקדש בכסף ואת הכסף להביא לבית המקדש וכשפודה את ההקדש
צריך להוסיף " _____ " = 1 מתוך 5 חלקים מדמי פדיונו.

תרגילון

עשירית \ ירושלים \ מעשר שני \ מעשר ראשון \ חטה \ פדה \ מעשר עני \ תרומה גדולה \ חמש \ אכל \
עניים \ תרומת מעשר \ הקדש

שלושה שאכלו כאחד תיבין לזמן?

עם איילו אנשים אכסר לזמן?

מצטרפים לזימון: (המשך 2)

הסיבה	הפירוש (הדבק)	מצטרפים לזימון:
כיוון שקימו תורה שבכתב וכל מצוה שהחזיקו בה היו מדקדקין בה יותר מישראל ולכן יכולים הם להצטרף לזמון. לאחר מכן גלו שהם עובדים ע"ז ולכן מאז לא מצטרפים לזמון		והבנותי

הכותים הם הגויים שהביא מלך אשור והתגירו מפחד האריות שהיו טורפים אותם... אומרת המשנה שכותי מצטרף לזמון.

גזור והדבק.

הפרשת תרומות ומעשרות

מי נותן למי?	נוהג בשנים	שיעור-כמות ההפרשה
תרומה גדולה	הישראל לכהן כל השנים	מן התורה: הפרשת חיטה אחת לכהן פוטרת הכל. מדרבנן: עין יפה (של אדם): אחד מארבעים (חיטים), עין בינונית אחד מחמישים, עין רעה אחד משישים.
מעשר ראשון	הישראל ללוי כל השנים	עשירית (חלק אחד מתוך עשר) ממה שנשאר לו (אחרי התרומה גדולה שנתן לכהן).
תרומת מעשר	הלוי לכהן כל השנים	עשירית ממעשר ראשון שקיבל מהישראל
מעשר שני	הישראל לוקח לעצמו (ואוכלו בירושלים)	בשנים: א, ב, ד, ה עשירית ממה שנשאר לו.
מעשר עני	הישראל לעניים	בשנים: ג, ו עשירית ממה שנשאר לו.

שְׁלוֹשָׁה שְׂאֵבְלוֹ כְּאַחַד חֵיבִין לְזִמּוֹן

עם איילו אנשים אפשר לזמון?

מצטרפים לזימון:

הסיבה	הפירוש (הדבך)	מצטרפים לזימון:
מפני שרוב עמי הארצות כן מעשרים ואין זה נקרא ברכה הבאה בעברה.		אכל דמאי
אין זה נקרא ברכה הבאה בעברה כיון שהלוי לקח את חלקו לפני שהתחילה התבואה בתרומה גדולה והלוי עצמו פטור מלתת תרומה גדולה לפהו, שנאמר "והרמתם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר" רק מעשר מן המעשר, ולא גם תרומה גדולה וגם מעשר מן המעשר.		ומעשר ראשון שנטלה תרומתו

גזור והדבך במקום המתאים.

החיוב לתת מעשר מתחיל רק לאחר שממרח הבעלים את הכרי – מישרים את התבואה. הלך הלוי ולקח את חלקו לפני שמירחו, כלומר לפני שהתבואה התחילה בתרומה גדולה - יוצא שלא נתנה תרומה גדולה מהחלק שלקח... בכל זאת מצטרף לזמון.

פירות של עם הארץ צריך לעשר כי חשודים הם שלא עישרו את הפירות, והוא אכל פירות אלו בלי לעשר, בכל זאת יכול לזמן.

שְׁלוּשָׁה שָׂאֵבְלוּ כְּאַחַד חֵיבִין לְזִמּוֹן עם איילו אנשים אפער לזמון?

מצטרפים לזימון: (המשך 1)

מצטרפים לזימון:	הפירוש (הדבק)	הסיבה
ומעשר שני והקדש שנפדו	כיון שבסופו של דבר הוא פדה את הפרות או את ההקדש. ומה שלא הוסיף חמש על דמי פדיונו לא מעכבו מלהצטרף לזמון.	
והשמש שאכל כזית	כיון שאכל כמות הראויה לברך עליה... מצטרף. ואם אכל פחות מזה לא מצטרף.	

גזור והדבק במקום המתאים.

את המעשר שני צריך לאכול בירושלים או מחללים את הפרות על ידי שפודים אותם בכסף אך כשפודים צריך להוסיף חמש (15). כך גם אם הקדישו דבר לבית המקדש ורוצים לפדותו צריך להוסיף חמש על דמי פדיונו. **במקרה שלנו** הוא אכל את הפרות או ההקדש שנפדו ולא הוסיף עליו חמש, ובכל זאת יכול לזמן.

השמש שמשמש את הסועדים ומגיש להם אכל, אף על פי שהוא לא קובע את מקומו בשלחן אתם אלא הולך ובא... בכל זאת אם אכל כמות של כזית מצטרף עמם לזמון.

שְׁלוֹשָׁה שְׂאֵבִי כְּאַחַד חֵיבִין לְזִמּוֹן. אִילּוּ אֲנָשִׁים אֵינָם מְצַטְרְפִים לְזִמּוֹן?

אֵין מְצַטְרְפִים לְזִמּוֹן:

הסיבה	הפירוש (הדב"ק)	אין מצטרפים לזימון:
	מפני שהוא עבר על אסור, וזה ברכה הבאה בעברה.	אכל טבל
	מפני שהוא עבר על אסור, וזה ברכה הבאה בעברה.	ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו

גזור והדבק במקום המתאים.

אם אכל פרות שלא
הפרשו מהם
תרומות ומעשרות
אינו יכול להצטרף
לזמון.

לאחר שהבעלים מרח
את הכרי, והתחייב
בהפרשת תרו"מ. לקח
הלוי את חלקו – "מעשר
ראשון" ואכל אותו
כשעדין לא נתן מזה
תרומה גדולה לכהן וזה
"טבל" - אינו מצטרף
לזמון.

שְׁלוֹשָׁה שְׂאֵכְלוּ כְּאַחַד חֵיבִין לְזִמּוֹן איילו אנשים אינם מצטרפים לזימון?

אין מצטרפים לזימון: (המשך)

הסיבה	הפירוש (הדבק)	אין מצטרפים לזימון:
כיון שצריך לחלל (לפדות) על מטבע עם צורה ואת ההקדש לא לחלל על קרקע... ועבר אסור כשאכל הפרי.		ומעשר שני והקדש שלא נפדו
כיון שצריך לאכול לפחות כזית בשביל להתחייב בברכת המזון...		והשמש שאכל פחות כזית
כיון שעדין לא טבל נחשב לנכרי – לגוי, ולא יכול להצטרף לזמון עד שימול ויטבל.		והנכרי

גזור והדבק במקום המתאים.

אם השמש או כל אדם אחר אכל פחות משעור "כזית" הוא לא יכול להצטרף לזמון.

גוי שרוצה להתגיר ועשה ברית מילה אך עדין לא טבל במקוה לא יכול להצטרף לזמון.

אכל פרות "מעשר שני" או של הקדש - שלא נפדו כהלכתם, כגון: שפדה על מטבע שאין עליה צורה, או שפדה את ההקדש בקרקע, לא מצטרף לזמון.

שְׁלוֹשָׁה שָׂאֵלוֹ כְּאֶחָד חֵיבִין לְזִמּוֹן.

סֵדֶר בְּרַכַּת הַזְמִינָן בְּשְׁלוֹשָׁה.

נוסח הזמין:

הַזְמִינָן אוֹמֵר: רְבֹאֲתִי _____

הַמְסוּבִין עֹנִים: יְהִי שֵׁם ה' _____ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

הַזְמִינָן חוֹזֵר: יְהִי שֵׁם ה' _____ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

וּמְשִׁיב: בְּרָשִׁית מִכֶּנֶן וּרְבִיבִין וְרְבֹאֲתִי

שְׂאֵכְלָנוּ מִשְׁלָנוּ.

הַמְסוּבִין אוֹמְרִים: שְׂאֵכְלָנוּ מִשְׁלָנוּ וּבְטוֹבוֹ חַיִּינוּ.

הַזְמִינָן חוֹזֵר: שְׂאֵכְלָנוּ מִשְׁלָנוּ וּבְטוֹבוֹ חַיִּינוּ.

וּמְבָרְכִים בְּרַכַּת הַזְמִינָן...

בְּרוּךְ \ נְבָרְךְ \ מְבָרְךְ

טַל כִּפְתָּה מִזְמִינָהּ?

כִּמָּה צָרִיךְ לֵאכּוֹל בְּשִׁבִּיל שִׁיתְחִיב
אָדָם בְּבְרַכַּת הַזְמִינָן וּבְשִׁישׁ שְׁלוֹשָׁה אֲנָשִׁים יִתְחִיב בְּזִימּוֹן?

הַסִּיבָה	צָרִיךְ לֵאכּוֹל לְפָחוֹת:	
_____	_____	לְפִי תֵּנָא קָמָא
_____	_____	
_____	_____	
_____	_____	לְפִי רַבִּי יְהוּדָה
_____	_____	
_____	_____	

וְהִלְכָה כִּמּוֹ _____ שָׂאֵם אָדָם אוֹכֵל _____
מִתְחִיב הוּא בְּבְרַכַּת הַזְמִינָן וּבְזִימּוֹן. (בְּשִׁישׁ ג' אֲנָשִׁים)

כיצד מְזַמְּנִין?

נוסח הזמון:

מספר האנשים	לפי רבי עקיבא	לפי רבי יוסי הגלילי
בשלושה	נברך	נברך
בשלושה והוא	ברכו	ברכו
בעשרה	נברך	נברך
בעשרה והוא	ברכו	ברכו
במאה	ברכו	נברך
במאה והוא		ברכו
באלף		נברך
באלף והוא		ברכו
ברבוא (עשר אלף)		נברך
ברבוא והוא		ברכו

שְׁלוֹשָׁה שְׁאָכְלוּ כְּאַחַד
אֵינָן רְשָׁאִין לְחַלֵּק.

מתי מתיר להתחלק לשתי קבוצות, ומתי אסור?

מספר האנשים	מה הדין? האם מתיר להתחלק לקבוצות או אסור?	הסיבה
3 אָנְשִׁים	_____	_____
4,5 אָנְשִׁים	_____	_____
6-9 אָנְשִׁים	אבל עדיף שיהיו ביחד.	_____
10 אָנְשִׁים	_____	_____
20 אָנְשִׁים	אבל עדיף שיהיו ביחד.	_____

כִּיכֹן לֶכֶת כְּתוּב בְּמִשְׁנָה?
העתק את לשון המשנה.

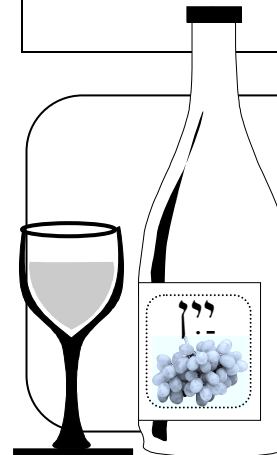
היכן כתוב במשנה ש-	לשון המשנה
לפי רבי עקיבא אין הבדל בין עשרה למאה אלה ובבבלים יזמן באותו גסח	_____
הצבור עונים אחרי המזמין את הגסח שהוא מברך, "ברוך... שאכלנו משלו"...	_____
לפי רבי יוסי הגלילי גדל הקהל קובע את גסח המזמין	_____
לפי רבי עקיבא כמו שבבית הכנסת הגסח לא משתנה לפי גדל הקהל, כך גם בברכת המזמין אין שנוי.	_____

מַתְּלָכֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחֻבְמַיִם

מַה מְבָרְכִים
עַל יַיִן חַי – שְׁלֹא מִזְגוּ לְתוֹכּוֹ מַיִם?

ברכות פרק ז' משנה ה'

סוג היין	רבי אליעזר	לפי חכמים
יין חי – ללא מים	בִּרְכָתוֹ _____	בִּרְכָתוֹ _____
יין מזוג - עם מים	בִּרְכָתוֹ _____	בִּרְכָתוֹ _____

וְהִלְכָה כְּמוֹ _____ שָׁגַם עַל יַיִן חַי
מְבָרְכִים _____.

~~~~ עַל הַיַּיִן בִּימִינוּ ~~~~

מְבָרְכִים _____
כִּי אֵינוֹ חֲזָק כָּל כֶּד כְּמוֹ הַיַּיִן שֶׁל פֶּעַם.

סדר קדוש ליל שבת
ויהי ערב ויהי בקר:

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר:

יום השישי: ויכלו השמים והארץ וכל צבאם:
ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה,
וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה:
ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו, כי
בו שבת מכל מלאכתו, אשר ברא אלקים
לעשות:

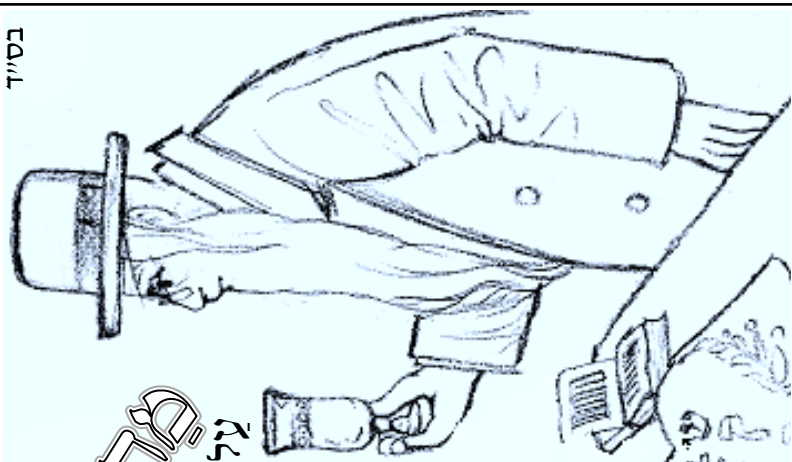
מַדְבַּח הַיָּד

בְּרַכַּת הַיֵּין

סְבִירי מְרִנָּה: בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
בוֹרֵא פְרֵי הַנֶּפֶץ:

קרבת ה' - עת קוד

בְּרוּךְ אַתָּה ה' יֵאלֶקִינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו, וְרָצָה בָּנוּ, וְשָׁבַת קִדְּשׁוֹ בְּאַהֲבָה
וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ וּזְכוּרֵנוּ לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית כִּי הוּא
יוֹם תַּחֲלָה לְמִקְרָאֵי
קִדְּשׁ זֵכֶר לְיִצְיָאֵת
מִצְרַיִם, כִּי בָנוּ בְּחֵרֶת
וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל
הָעַמִּים וְשָׁבַת קִדְּשָׁךְ
בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן
הִנְחִילָתָנוּ, בְּרוּךְ אַתָּה
ה' מְקִדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

[illegible]

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת הַקּוֹל וְהָיָה אֲנִי וְהָיָה
 אֲנִי וְהָיָה אֲנִי וְהָיָה אֲנִי וְהָיָה אֲנִי וְהָיָה אֲנִי

הפסוק:	על מה מדבר?	ברכות פרק ח' משנה א'
	בית הלל לפי	
	בית שמאי לפי	

מלכות ישראל
בשנת ה'תשנ"ה

בית שמאי אומרים:

נוטלים לידים ואחר כך מוזגין את הכוס:

כיון שבית שמאי סוברים שאסור להשתמש בכוס שאחוריו טמא לכן אומרים בית שמאי שיטול את ידיו קדם הקדוש כדי שיהיו ידיו טהורות. כי אם לא יטול את ידיו, ידיו יהיו טמאות והם יטמאו את המשקין שנשפכים על הגביע, והמשקין יטמאו את הכוס (והרי בית שמאי אוסרים להשתמש בכוס טמאה)... לכן יטול את ידיו ואז לא תטמא הכוס.

ובית הלל אומרים:

מוזגין את הכוס ואחר כך נוטלין לידים:

כיון שבית הלל סוברים שמתר להשתמש בכוס שאחוריו טמאות לכן אומרים בית הלל שלא יטול את ידיו קדם הקדוש אלא רק לאחריו. ומדוע?! כיון שאם יטול את ידיו קדם הקדוש, יכולות ידיו להשאר קצת רטובות ויגעו הם בכוס הטמאה (שהרי מתירים בית הלל להשתמש בכוס טמאה). ואז הטפות שעל ידיו יטמאו, ויטמאו הם שוב את ידיו (גזרה מדרבנן) ולא יוכל לאכול את הסעודה כשיגידו טמאות, לכן יטול ידיו רק לאחר הקדוש וידיו לא יטמאו מהכוס הטמאה.

לזכרת בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל האם המקדש נטל את ידיו קדם הקדוש, או שתחלה מקדש ורק אחר כך נטל את ידיו לפעודה?

ברכות פרק ח' משנה ב'	הדין:	הסבה: את הסבה העלמא מחסן המלמא.
לפי בית שמאי	קודם ורק אחר כך	מפיון שבית שמאי סוברים שאסור לשתות מכוס שאחוריו (הצד החיצוני שלו) טמא, לכן צריך את ידיו לפני הכוס כדי שידיו לא יהיו טמאות והם יטמאו את הניצוצות שנשפכו מהיין והמשקין יטמאו את אחורי הכוס ואז ישתמש בכוס באסור. לכן יטהר את לפני הכוס ואז ידיו יהיו טהורות ולא יטמאו את הכוס.
לפי בית הלל	קודם ורק אחר כך	בית הלל סוברים שמתר לשתות מכוס שטמא. ולכן הם חוששים שאם יטול את ידיו קדם הקדוש ישארו ידיו קצת, והמים האלו שלא התנבשו יטמאו מהכוס שאחוריו טמא, ואז יטמאו המים גם את ידיו. והרי אסור לאכול את הסעודה כשידיו טמאות... לכן יטול ידיו רק אחרי הכוס - לפני הסעודה, ואז ידיו יהיו טהורות בסעודה.

קידוש \ לטול \ רטובות \ אחוריו \ ידיו

לזכרת בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל היכן מניח את המנבת הרטבה, על השלחן או על הכסת (הכסא)?

פרק ח' משנה ג'	מה הדין?	הסבה העלמא מחסן המלמא.
לפי בית שמאי	מניחים את המנבת על הכסת ולא על השלחן	כי הם אוסרים להשתמש בכסת טמא, ובכסא טמא מתיירים הם להשתמש לכן יניח את המנבת על השלחן הטהור ולא על הכסת הטמא כדי שלא תטמא ממנו.
לפי בית הלל	מניחים את המנבת על השלחן ולא על הכסת	כי הם מתיירים להשתמש גם בכסא וגם בשלחן אבל עדיף שיטמאו ידיו מהמנבת שזו טמאה שאין בדגמתה בתורה. מאשר שיניח את המנבת על השלחן ואז האכלין שעל השלחן יוכלו להטמא בטמאה שהיא דומה לטמאה מדאורייתא.

טמא \ כסא \ שלחן

חבדללה
במוצאי
שבת

ברכות פרק ח' משנה ה'

ברכות פרק ח' משנה ו'
הַלְּעֹמֵצִי וְהַיָּהוּדִי וְהַיִּזְרְעֵלִי
מִדֶּרֶךְ הַפְּרָכּוֹת יֵשֶׁל

הַבְּרִיאָה לַעֲם בְּרִפְּתָה הַמְּאֻזָּל (פְּלִיטָה הַלְּעֹלָמָה) ?

בס"ד

~ ~ ~ גַּבְּרִיֵּל ~ ~ ~		פֶּדָר גַּבְּרִיֵּל	
		(1)	לִפְנֵי בֵּית הַמִּשְׁפָּחָה
		(2)	
		(3)	
		(4)	
		(1)	לִפְנֵי בֵּית הַלֵּל
		(2)	
		(3)	
		(4)	

מתי נוטל את ידיו למים אחרונים,
אחרי שיכבד (ינקד) את הבית או גם
לפני שמכבד את הבית?

הסבה

הפסא מחסן האפיס.

כי הם מתירים לקחת
שמש _____,
וגיש חשש שהוא ישאיר על
הרצפה _____ שאריות לחם
והמים יקלקלו את הלחם,
לכן קדם מנקים את _____
ורק אחר כך נוטלים
למים אחרונים.

כי הם אוסרים להשתמש
בשמש _____ אלא
רק בשמש תלמיד _____
והוא הרי מקפיד להרים את
שאריות הלחם שנגלו על
הרצפה, לכן יכול לטול _____
גם לפני שמנקד את _____.

מה הדין?

קדם

ואחר כך

קדם

ואחר כך

לפי
בית
שמאי

לפי
בית
הלל

הבית \ ידים \ עם הארץ \ חכם \ כזית

סלי הבדלה למוצאי שבת

הנה קל ישועתי אבטח ולא אפחד, כי עזי וזמרת קה' ה'
ויהי לי לישועה, ושאבתם מים בששון מפעוני ה' וישועה,
לח' ה' וישועה על עמך ברכתך סלה, ה' צבקות עמנו משגב
לנו אלקי יעקב סלה: ה' צבקות אשרי אדם בוטח בך, ה'
ה' וישועה הפלך יענינו ביום קראנו, ליהודים היתה אורה
ושמחה וששון ויקר בן תהיה לנו, בום ישועות אשא ובשם
ה' אקרא: סברי מרגן ורפנן ורבותי:

מקבת פ"ן

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

מקבת הפסא

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם בורא מיני בשמים:

מקבת הנר

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם בורא מאורי האש:

מקבת הפקדנה

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחול,
בין אור לחשך בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת
ימי המעשה: ברוך אתה ה' המבדיל בין קדש לחול:

הסבה הדבק במקום המתאים.	השם המשנה: על איזה נר ובשמים לא מברכים?
	נר של _____
	בשמים של _____
	נר של _____
	בשמים של _____
	נר של _____
	בשמים של _____

כלור והדבק במקום המתאים. ✂

כי זה משמש לעבודה זרה ו"אסור בהנאה" = אסור להנות ממנו.

שהנר לא שבת בשבת ממלאכה ונעשתה בו עברה בשבת.

כי זה הדלק לכבוד המת ולא בשביל להאיר בו.

כי סתם בשמים בסעדה של עובדי ע"ז זה לעבודה זרה.

כי זה משמש לעבודה זרה ו"אסור בהנאה" = אסור להנות ממנו.

כי זה רק כדי לסלק את הריח הרע ולא בשביל להריח בהם.

מצות ברכת שפאי ובית הלל

מי שאכל ושכח ולא ברך
האם צריך לחזור למקומו ולברך?
או שיכול לברך במקום שגזפר?

ברכות פרק ח' משנה ז'	בשוגג (שכח = בלי כונה)	במזיד (= בכונה תחלה)
לפי בית שפאי	בין בשוגג ובין במזיד חדין הוא: _____	
לפי בית הלל	_____	_____

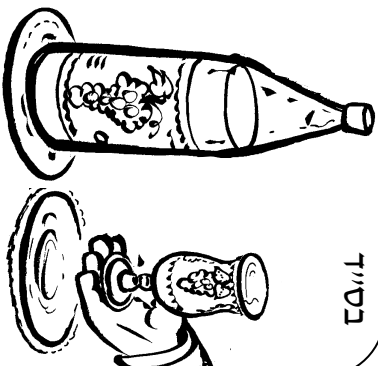
והלכה כבית הלל:

שלקתחלה צריך _____ למקום שאכל
בו ולברך שם, אף אם בדיעבד ברח
במקום שגזפר יצא.
אף זה רק אם שכח בשוגג אבל אם הלך
ממקומו במזיד חייב לחזור למקום שאכל
בו ולברך שם.

מצות ברכת שפאי ובית הלל

על מה מקבצים תחלה? על היין ואחר כך על המזון?
או שמקבצים תחלה בפרט המזון ורק אחר כך על היין?

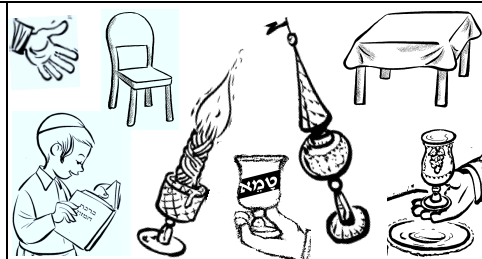

הפסוק:	מה היין? ~~~	
_____	יכול לברך קודם על _____ ואחר כך לברך על _____	לפי בית שפאי
_____	קודם מקבצים על _____ ורק אחר כך מקבצים על _____	לפי בית הלל

~~~~ סבוב מַחְלוקוֹת ~~~~

בבית שמאלי

בְּרֻכּוֹת פֶּרֶק ח' – וּבֵית הַלֵּל

לפי בית הלל הדין:	לפי בית שמאי הדין:		
		על מה מברך תחלה, על היום או על היין?	1
		מתי נוטל את ידיו, לפני הקדוש או לאחריו?	2
		היכן מניח את המגבת, על השלחן או על הקסת?	3
		מתי נוטל מים אחרונים, לפני כבוד הבית או רק אחרי כבוד הבית?	4
		מה סדר ברכות ההבדלה עם ברכת המזון?	5
		מה נסח הברכה על האש - גר ההבדלה?	6
		מי שאכל ושכח ולא ברך, היכן יברך?	7
		על מה מברך קדם, על היין או ברכת המזון?	8

מה נברך?

השלים ממחסן המלים את הפרוש הנכון.

הזיקין	
הזועות	
הברקים	
הרעמים	
הים הגדול	
לפרקים	

הבזק אור בשמים, רעידת אדמה, ים התיכון או ים האוקיינוס, פעם בשלשים יום, כוכב עם זנב שמאיר, קול הנשמע ברכיע

מה נברך?

אמן!

מה נברך ב-	ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם:
מקום שרואה שנעשו בו נסים לעם ישראל	
מקום שנעשה לו שם גם	
מקום שנעשה שם גם לאבותיו	
מקום בארץ ישראל שנעקרה ממנו עבודה זרה	
מקום מחוץ לא"י שנעקרה ממנו עבודה זרה	

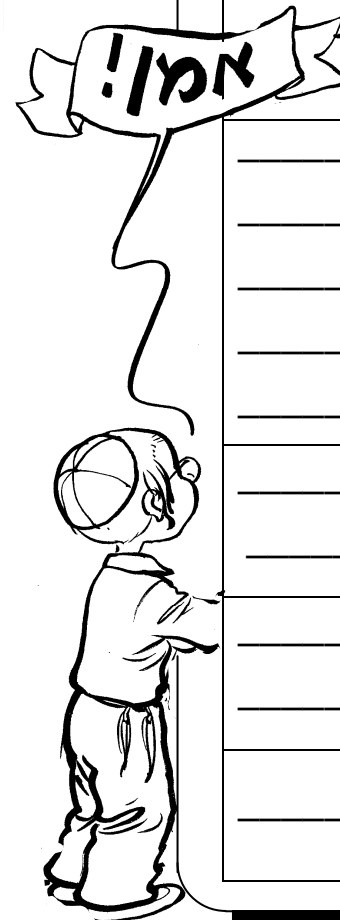

הסתכל במשנה והשלים:

על מה מברכים...

(1) _____	"ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שכחו וגבורתו מלא עולם"
(2) _____	
(3) _____	
(4) _____	
(5) _____	
(1) _____	"ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם עושה מעשה גראשית"
(2) _____	
(3) _____	
(4) _____	
(5) _____	
(1) _____	"ברוך אתה ה' אמ"ה שעשה את הים הגדול"
(2) _____	
(1) _____	"ברוך אתה ה' אמ"ה הטוב והמטיב"
(2) _____	
(1) _____	"ברוך אתה ה' אמ"ה דין האמת"

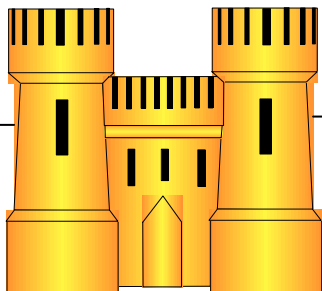

ישנם שלושה אנשים שראים שזרד גשם
אך כל אחד מברך ברכה אחרת מהשני.

השלם מחסן המילים:

_____	מי מברך על הגשמים הטוב והמטיב ?
_____	מי מברך על הגשמים שהחיינו ?
_____	מי מברך על הגשמים מודים אנחנו לך ה' אלקינו על כל טפה וטפה שהורדת לנו?

אדם שיש לו שדה \ שתי שתפים בשדה \ אדם שאין לו שדה

הנכנסם לברך...

קדם שנכנס יברך:

יהי רצון מלפניך ה' אלוקי ואלקי אבותי
שתכניסני לברך זה לשלום:

לאחר שנכנס לשלום יברך:

מודה אני לפניך ה' אלוקי ואלקי אבותי
שהכניסתני לברך זה לשלום:

הרוצה לצאת מהברך יברך:

יהי רצון מלפניך ה' אלוקי ואלקי אבותי
שתוציאני מברך זה לשלום:

לאחר שיצא משם בשלום יברך:

מודה אני לפניך ה' אלוקי ואלקי אבותי
שהוצאתני מברך זה לשלום, וכשם
שהוצאתני בן תולכיני לשלום ותסמכני
לשלום ותצעידנו לשלום ותצילנו מכף כל
אויב ואורב בדרך וכו'

משנ"ב סי' ר"ל סק"ב - ג.

מתלכת תנא קמא וכן עזאי

כמה תפלות מתפלל אדם הנכנס לברך.

פרק ט' משנה ד' כמה תפלות מתפלל אדם הנכנס לברך?		
אחת לפני ש לברך ואחת אחרי ש _____ מהברך	תפלות	לפי תנא קמא
אחת לפני ש לברך ואחת אחרי ש לברך אחת לפני ש מהברך ואחת אחרי ש מהברך	תפלות	לפי בן עזאי

יוצא \ נכנס

חַיֵּב אָדָם לְבָרֵךְ עַל הָרָעָה כְּשֶׁשָּׁם שְׁהוּא מְבָרֵךְ עַל
הַטּוֹבָה. שְׁנֵאמַר:

"וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ..."

הַסֵּתֵּפֶל בַּמִּשְׁנָה וְהַשְּׁלִים אֶת הַפְּרוּשׁ.

וְאַהֲבַת אֶת ה'
אֱלֹהֶיךָ

בְּכָל לִבְּךָ

וּבְכָל נַפְשְׁךָ

וּבְכָל מְאֹדְךָ
(ב' פְּרוּשִׁים)

א.

ב.

בס"ד

תפלת הדרך

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ
וְאֵלֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתּוֹלִיכֵנוּ
לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם
וְתַדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַגִּיעֵנוּ
לְמַחֲזוֹ הַפְּצָנוּ לְחַיִּים
וְלִשְׁמֹחָה וְלִשְׁלוֹם (וְתַחֲזִירֵנוּ
לְשָׁלוֹם) וְתַצִּילֵנוּ מִכָּפָה כָּל
אוֹיֵב וְאוֹרֵב וְלִסְטִים וְחַיּוֹת
רָעוֹת בְּדֶרֶךְ וּמִכָּל מִינֵי
פְּרַעְנִיּוֹת הַמַּתְרַגְּשׁוֹת
וּבָאוֹת לְעוֹלָם, וְתִשְׁלַח
בְּרָכָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ,
וְתַתֵּנָּנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד
וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל
רוֹאֵינוּ, וְתִשְׁמַע קוֹל
תַּחֲנוּנֵינוּ, כִּי קוֹל שׁוֹמֵעַ
תַּפִּלָּה וְתַחֲנוּן אֶתָּה: בְּרוּךְ
אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תַּפִּלָּה:

בס"ד

תפלת הדרך

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ
וְאֵלֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתּוֹלִיכֵנוּ
לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם
וְתַדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַגִּיעֵנוּ
לְמַחֲזוֹ הַפְּצָנוּ לְחַיִּים
וְלִשְׁמֹחָה וְלִשְׁלוֹם (וְתַחֲזִירֵנוּ
לְשָׁלוֹם) וְתַצִּילֵנוּ מִכָּפָה כָּל
אוֹיֵב וְאוֹרֵב וְלִסְטִים וְחַיּוֹת
רָעוֹת בְּדֶרֶךְ וּמִכָּל מִינֵי
פְּרַעְנִיּוֹת הַמַּתְרַגְּשׁוֹת
וּבָאוֹת לְעוֹלָם, וְתִשְׁלַח
בְּרָכָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ,
וְתַתֵּנָּנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד
וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל
רוֹאֵינוּ, וְתִשְׁמַע קוֹל
תַּחֲנוּנֵינוּ, כִּי קוֹל שׁוֹמֵעַ
תַּפִּלָּה וְתַחֲנוּן אֶתָּה: בְּרוּךְ
אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תַּפִּלָּה:

לא יכנס להר הבית...

הסתכל במשנה וכתוב:

אילו דברים צריך להזהר שלא לעשותם בהר הבית?

(1) לא יקל אדם את _____ ממול שער המזרח... שהוא מכון כנגד קה"ק.

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

באורי מלים: בפנינתו = כגד ארנק ששמים בו מעות. קפנדריא = דרך קצור.
רקיקה = רוק.

שיבנה בית המקדש במהרה בימינו...

בס"ד

שאלות לחזרה

משניות

ברכות

פרק א'

שאלות חזרה למבחן במשנה

ברכות פרק א'

משניות א' – ה'

משנה א'

- (1) ממתי אפשר לקרוא קריאת שמע של ערבית?
ת. משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן – צאת הכוכבים.
- (2) מדוע מתחילה המשנה מקריאת שמע של ערבית ולא של שחרית?
ת. כיון שגם בתורה כתוב ק"ש של ערבית קודם שנא' "ובשכבך ובקומך" – שהיום מתחיל מהלילה.
- (3) עד מתי אפשר לקרוא קריאת שמע של ערבית?
ת. מחלוקת, ג' דעות: **לרבי אליעזר**: עד סוף האשמורה הראשונה – עד סוף השליש הראשון של הלילה. **לחכמים**: עד חצות. (חצי הלילה) **לרבן גמליאל**: עד עלות השחר – שהשחר עולה - בבוקר.
- (4) מה שאלו בניו של רבן גמליאל את אביהם? ומדוע חשבו שהלכה כחכמים ולא כאביהם?
ת. בניו של רבי'ג באו מבית המשתה לאחר שעבר חצות ועדיין לא קראו ק"ש ושאלו את אביהם האם צריכים הם לקרוא ק"ש כדעתו (שזמנה עד עלות השחר) או שהלכה כחכמים כיון שהם רבים (והלכה כרבים).
- (5) מה ענה להם אביהם?
ת. אם עדיין לא עבר עלות השחר חייבים לקרוא. וכל מה שחכמים אמרו עד חצות מצוותן – אפשר לקרוא ק"ש - עד עלות השחר.
- (6) אלו שתי דוגמאות מביאה המשנה שקיום מצוותן היא עד עלות השחר (ולא עד חצות)?
א. הקטר (הקטרת) חלבים ואברים (ע"ג המזבח) - מצוותן עד עלות השחר.
ב. כל (הקורבנות) הנאכלין ליום אחד (יום ולילה) מצוותן - אפשר לאוכלם עד עלות השחר (ולא רק עד חצות)
- (7) אם כן, שגם לפי חכמים אפשר לקרוא ק"ש עד עלות השחר, למה אמרו חכמים עד חצות?
ת. כדי להרחיק את האדם מן העבירה, כלומר שלא יאמר האדם יש לי עוד הרבה זמן לקרוא ק"ש - עד הבוקר, ולבסוף ישכח לקרוא... לכן תיקנו חכמים זמן מוקדם, עד חצות, כדי שלא יעברו עבירה. אבל באמת אם עבר חצות גם לפי חכמים יכול לקרוא עד עלות השחר.

משנה ב'

- (8) ממתי אפשר לקרוא ק"ש של שחרית?
ת. מחלוקת: **לפי חכמים**: יכול לקרוא ק"ש משיכיר (ממתי שיוכל להבחין) בין תכלת ללבן (שבחוטי הציצית).
לפי רבי אליעזר: יכול לקרוא ק"ש רק משיכיר בין תכלת לכרתי – ירוק בהיר. (בין התבואה הירוקה לשמים הכחולים) **וזה זמן יותר מאוחר** מהזמן שאמרו חכמים כי קשה יותר להבדיל בין תכלת לכרתי מתכלת ללבן (שצריך יותר אור בשביל זה)

- (9) עד מתי אפשר לקרוא ק"ש של שחרית?
 ת. מחלוקת: **לפי רבי אליעזר**: עד הנץ החמה - עד שהחמה נראית בראשי ההרים.
לפי רבי יהושע: עד שלוש שעות (ממתי שיכול לקרוא ק"ש עד שיעברו ג' שעות)
 (10) מדוע לרבי יהושע יכולים לקרוא ק"ש של שחרית עד שלוש שעות?
 ת. שכן דרך בני מלכים לעמוד (לקום) בשלוש שעות – וכתוב בפסוק "ובקומך" שאפשר לקרוא ק"ש כל זמן קימה וכיון שקמים עד שלוש שעות יכול לקרוא עד אז...

משנה ג'

- (11) באיזו צורה צריך לקרוא את קריאת שמע ומהיכן לומדים זאת?
 ת. מחלוקת: **לפי בית שמאי**: בלילה צריך להטות (על הצד) שנא' "ובשכבך" – דרך שכיבה, ובק"ש ביום צריך לעמוד שנא' "ובקומך" – דרך קימה, עמידה.
לפי בית הלל: בין בק"ש בלילה ובין בק"ש ביום קורא כדרכו – איך שרוצה שנא' "ובלכתך בדרך" – שאפילו בדרך הליכתו יכול לקרוא ק"ש ולא דווקא בעמידה או בשכיבה.
 (12) אם כך, מה לומדים בית הלל מהפסוק "ובשכבך ובקומך"?
 ת. לא באיזה צורה קוראים ק"ש, אלא באיזה זמן קוראים ק"ש, פעם אחת בלילה שנא' "ובשכבך" – בזמן ששוכבים, בלילה, ופעם נוספת ביום שנא' "ובקומך" – בזמן שקמים...
 (13) מה עשה רבי טרפון ומדוע אמרו לו כדאי היית לחוב (להתחייב) בעצמך?
 ת. רבי טרפון רכב ע"ג בהמתו וכשהגיע זמן ק"ש בלילה ירד מע"ג בהמתו (תוך שהוא מסתכן בנפשו שיכולים לבוא שודדים ולהורגו) וקרא ק"ש בדרך שכיבה כמו בית שמאי, אמרו לו, אם היה קורה לך משהו היית מתחייב (בדין בשמים) על מעשה זה שהרגת את עצמך... כיון שהיית יכול לנהוג כבית הלל ולקרוא ק"ש גם בדרך ע"ג החמור.

משנה ד'

- (14) כמה ברכות מברך לפני ק"ש וכמה לאחר ק"ש?
 ת. תלוי, **בק"ש של שחרית** מברך שתי ברכות לפנייה ואחת לאחריה, ובק"ש של ערבית מברך שתיים לפנייה ושתיים לאחריה.
 (15) על איזה שתי ברכות מדברת המשנה שאחת מהם נקראת ארוכה והשניה נקראת קצרה?
 ת. על שתי הברכות שלפני ק"ש של שחרית וערבית.
 (16) מקום (ברכה) שאמרו להאריך (להתחיל בברוך) מה אינו רשאי לעשות? ומקום שאמרו לקצר (לא להתחיל בברוך) מה אינו רשאי לעשות?
 ת. מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר ובמקום שאמרו לקצר אינו רשאי להאריך.
 (17) מקום שאמרו לחתום (לסיים בברוך) מה אינו רשאי לעשות? ומקום שאמרו שלא לחתום (לא לסיים בברוך) מה אינו רשאי לעשות?
 ת. מקום שאמרו לחתום אינו רשאי שלא לחתום, ומקום שאמרו שלא לחתום אינו רשאי כן לחתום.
 (18) מה נקראת ברכה ארוכה ומה נקראת ברכה קצרה?
 ת. **ברכה ארוכה**: ברכה שגם מתחילה בברוך וגם מסתיימת בברוך.
ברכה קצרה: ברכה שמתחילה בברוך אך לא מסתיימת בברוך, או ברכה שרק מסתיימת בברוך אך לא מתחילה בברוך.

- (19) מתי מזכירין יציאת מצרים?
ת. מחלוקת. **לפי חכמים:** רק ביום אבל בלילה לא. **ולפי בן זומא:** גם ביום וגם בלילה.
- (20) מדוע לפי חכמים אין לקרוא ק"ש בלילה?
ת. כיון שזכירת יציאת מצרים נמצאת בפרשת ציצית ומצוות ציצית היא רק ביום (שנא' וראיתם אותם – בזמן ראייה) ולכן אין לקרוא את פרשת ציצית בלילה
- (21) מהיכן לומד בן זומא שמזכירין יציאת מצרים בלילה בפרשת ציצית אע"פ שאין זמן ציצית בלילה?
ת. שנא' "למען תזכור את יום צאתך ממצרים כל ימי חיידך" מ"ימי חיידך" לומד הזכרת יצ"מ ביום, ומ"כל" ימי חיידך לומד הזכרת יצ"מ בלילות.
- (22) מה יענו על כך חכמים הרי מילת "כל" לכאורה מיותרת?
ת. חכמים דורשים מהמילה "כל" דרשה אחרת, מ"ימי חיידך" לומדים חכמים הזכרת יצ"מ (ביום) בעולם הזה. ומ"כל" ימי חיידך לומדים הם הזכרת יצ"מ גם בימות המשיח. (שגם אחרי הניסים הנוראים והנשגבים שיהיו אז, נצטרך בכ"ז להזכיר גם את יציאת מצרים)

בהצלחה רבה.

בס"ד שמי: _____

ענה על השאלות:

1) עד מתי אפשר לקרוא קריאת שמע של ערבית?

לפי רבי אליעזר: עד _____

לפי חכמים: עד _____

לפי רבן גמליאל: עד _____

2) מדוע אמרו חכמים שאפשר לקרוא קריאת שמע עד חצות הרי הם סוברים

כמו רבן גמליאל שאפשר לקרוא עד עלות השחר?

_____

3) ממתי (מאיזה זמן) אפשר לקרוא ק"ש של שחרית?

לפי חכמים (תנא קמא): _____

לפי רבי אליעזר: _____

4) מה לומדים מהפסוק "ובשכבך ובקומך"?

לפי בית שמאי: _____

לפי בית הלל: _____

5) מדוע אמרו לרבי טרפון "כדי היית לשוב (להתחייב) בעצמך"?

_____

6) כמה ברכות מברך לפני ק"ש ופמה ברכות מברך לאחר ק"ש? _____

---

7) מה נקראת ברכה ארפה ומה נקראת ברכה קצרה?

_____ ברכה ארפה:

_____ ברכה קצרה:

8) מה לומדים מהפסוק "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך?"

_____ לפי בן זומא:

_____ לפי חכמים:

9) השלים:

מקום שאמרו להאריך אינו רשאי _____ . לקצר אינו רשאי _____ .

מקום שאמרו לחתום אינו רשאי _____ . ושל לא לחתום אינו רשאי _____ .

10) מה לא נהגו לומר עד שרבי אלעזר בן עזריה נהיה לנשיא?

ומדוע רק אז, כשנהיה לנשיא התחילו זאת?

~~ בהצלחה רבה! ~~

חתימת הורים: _____ ציון: _____

שאלות לחזרה

משניות מסכת

ברכות

פרק ג'

שאלות חזרה למבחן במשנה

ברכות פרק ג'

משניות א' – ו'

משנה א'

- (1) מי שמתו מוטל לפניו (אָבֵל) ממה פטור ומדוע?
ת. האבל פטור משלושה דברים 1. מקריאת שמע 2. מן התפילה 3. ומן התפילין בגלל שהוא טרוד במצווה לקבור את המת והעוסק במצווה פטור מן המצווה.
- (2) אדם שמתנתף בלויית המת האם פטור הוא מק"ש או שחייב כמו כולם?
ת. תלוי: אם הוא נושא (לוקח) את המיטה או שהוא אמור להחליף את נושאי המיטה - הוא פטור מק"ש, אך אם המיטה לא צריכה לו כלומר שהוא לא סוחב אותה אז הוא חייב בק"ש.
- (3) מדוע מי שלא נושא את המיטה חייב בק"ש, הרי הוא עסוק במצווה של לוויית המת וכל העוסק במצווה פטור מן המצווה?
ת. נכון שהוא עסוק במצווה אבל אינו טרוד במצווה (כי לא נושא את המיטה) ורק מי שטרוד במצווה פטור מן המצווה - מק"ש.
- (4) מאיזו מצווה פטור כל מי שמלְווֹה את המת (גם בלי לסחוב את המיטה) ומדוע?
ת. גם אלו שהמיטה צריכה להם וגם אלו שאין המיטה צריכה להם כולם פטורים מתפילה, כי תפילה צריכה יותר כוונה (שהיא יותר ארוכה מק"ש)
- (5) אדם שטרוד מאוד בשיפוץ ביתו האם פטור הוא מק"ש?
ת. לא. רק מי שטרוד במצווה פטור מן המצווה. אבל מי שטרוד בדבר אחר אינו פטור מק"ש.

משנה ב'

- (6) לאחר שקברו את המת והולכים לעשות שורות לנחם את האבל האם יכול לקרוא אז ק"ש?
ת. תלוי: אם הדרך לשורות ארוכה ויספיק להתחיל ולגמור ק"ש עד שיגיע לשם, יקרא. אבל אם הדרך מהקבר לשורות קצרה ולא יספיק להתחיל ולגמור ק"ש, לא יקרא.
- (7) באיזה מקרה חייב לקרוא ק"ש גם אם הדרך קצרה ולא יספיק להתחיל ולגמור ק"ש?
ת. במקרה שאם לא יקרא עכשיו יעבור זמן ק"ש חייב לקרוא.

(8) מי שעומד בשורה לנחם את האבל האם יכול הוא אז לקרוא ק"ש?
ת. הפנימיים פטורין - מי שנמצא בשורה בפנים והאבל רואה אותו וצריך לנחמו פטור מק"ש
 והחיצונים חייבין - מי שנמצא בשורה החיצונית ואינו רואה את פני האבל חייב בק"ש.

משנה ג'

(9) אלו מצוות אומרת המשנה שנשים פטורות מהן, ומדוע?
ת. נשים פטורות מק"ש ומתפילין, כיון שק"ש ותפילין זה מצוות עשה שהזמן גרמא –
 שהזמן גורם שנעשה את המצוה, - בק"ש נאמר "ובשכבך ובקומך" שזמנה רק מתי
 שקמים ושוכבים... וזמן תפילין הוא רק ביום ולא בלילה וביום חול ולא בשבת.
ונשים פטורות ממצוות עשה שהזמן גרמא.

(10) באלו מצוות נשים חייבות, ומדוע?
ת. נשים חייבות בתפילה ובמזוזה ובברכת המזון, בתפילה הן חייבות: כי תפילה זה בקשת
 רחמים וחכמים חייבו בה גם את הנשים. ובמזוזה וברהמ"ז הן חייבות: כי אלו מצוות
 שאין הזמן גרמא - שהמצוות האלו קיימות תמיד, כל היום ובמצוות כאלו נשים חייבות.

(11) מאלו מצוות קטנים פטורים ובאלו מצוות הם חייבים ומדוע?
ת. פטורים: קטנים פטורים מק"ש ומתפילין. מק"ש: כי לא תמיד אביו יכול להיות על ידו
 בזמן ק"ש. תפילין: כי קטן לא יכול לשמור תמיד על נקיות בזמן שלבוש בתפילין...
חייבים: קטנים חייבים בתפילה, מזוזה וברהמ"ז. כי חייבים מדין חינוך - לחנכם במצוות.
 (12) מאילו מצוות פטורים עבדים כנעניים (שמלו וטבלו) ובאיזה מצוות הם חייבים?
ת. עבדים דינם כנשים.

משנה ד'

(13) האם אדם טמא (בעל קרי) יכול להתפלל וללמוד תורה?
ת. מחלוקת. לפי חכמים: בפה אסור ולהרהר בליבו תלוי: ק"ש וברכת המזון מותר
 להרהר בלב - כי זה מדאורייתא (וחייבוהו חכמים לפחות להרהר) אבל כל ברכות
 ק"ש והברכות שלפני המזון אסור לו אפילו להרהר בלב כי זה רק מדרבנן.
ולפי רבי יהודה: מותר לומר הכל בפה.

(14) מדוע עזרא הסופר תיקן שבעל קרי יכול רק להרהר בק"ש וברכת המזון הרי דברי תורה אינם מקבלים טומאה?

ת. כדי שבני אדם לא יבואו להיטמאות בקלות (כי יידעו שלא יוכלו להתפלל בפה...)

משנה ה'

(15) אדם שעמד והתפלל תפילת שמונה עשרה ולפתע נזכר כי הוא טמא, מה יעשה?
ת. לא יפסיק אלא יקצר. יאמר רק את תחילת הברכה וסופה. כגון: אתה חונן לאדם דעת ברוך אתה... חונן הדעת.

(16) מתי הוא הזמן שמצווה מן המובחר לקרוא בו קריאת שמע?

ת. בנץ החמה, לגמור את קריאת שמע עד הנץ החמה שנא' "ייראוך עם שמש" (תהילים)

(17) אדם טמא שירד לטבול במקווה (בשביל להיטהר) ורוצה לקרוא ק"ש לפני נץ החמה, מה יעשה?

ת. אם יש לו מספיק זמן לעלות מהמקווה ולהתלבש ולקרוא ק"ש עד נץ החמה – יעלה, יתלבש ויקרא. אבל אם אין לו מספיק זמן לעלות ולהתלבש יתכסה במים ויקרא.

(18) באיזה מים הוא יכול להתכסות ולקרוא ק"ש ובאיזה לא?

ת. הוא יכול להתכסות ולקרוא ק"ש במים עכורים – מלוכלכים (לא שקופים). אבל במים צלולים (שרואה את גופו...) או במים שהריח שלהם רע ("והיה מחניך קדוש"...) אינו יכול להתכסות בהם.

(19) אדם שרוצה להתפלל ולידו יש דבר שריחו רע שאסור להתפלל על ידו, מה יעשה?
ת. או שיוסיף רביעית מים או שיתרחק מזה ארבע אמות.

משנה ו'

(20) אדם הטמא בטומאה חמורה - של שבעה ימים, שנטמא בטומאה נוספת אך קלה - של יום אחד (או להיפך) האם צריך לטבול בשביל להסיר ממנו הטומאה הקלה אע"פ שעדיין לא יטהר מהטומאה החמורה או שיטבול טבילה אחת בסוף השבעה ימים?

ת. מחלוקת: לחכמים: יטבול כדי להסיר את הטומאה הקלה אע"פ שנשאר עדיין טמא בטומאה החמורה ורבי יהודה סובר: שהוא פטור מלטבול - רק כדי להטהר מהטומאה הקלה, אלא יטבול טבילה אחת בסוף כל ימי טומאתו (ויטהר משתי הטומאות).

בהצלחה רבה.

ענה על השאלות:

1) אדם שמלווה את המת, האם הוא חייב בקריאת שמע או פטור מק"ש?

---

2) מאיזו מצוה פטורים כל האנשים שמלווים את המת?

---

3) לאחר שקברו את המת והולכים לעשות שורות לנחם את האבל

האם יכול לקרוא אז קריאת שמע?

---

4) איך יתכן (אידך יכול להיות) ששני אנשים העומדים בשורות לנחם את האבל

אחד מהם פטור מקריאת שמע, ואחד מהם חייב בק"ש?

---

5) מדוע נשים פטורות מקריאת שמע ותפילין?

---

6) חֲקֹף בְּעִיגוֹל אֶת הַמְצוּוֹת שֶׁקִּטְנִים חַיָּבִים בָּהֶם (מִדִּין חִינוּךְ).

• בְּרַכַּת הַמְּזוֹן • תְּפִילִּין • מְזוֹזָה • קְרִיאַת שְׁמַע • תְּפִילָּה

7) הָאִם אָדָם טָמֵא (בַּעַל קָרִי) יָכוֹל לְקַרֹּא קְרִיאַת שְׁמַע וּבְרַכַּת הַמְּזוֹן ?

לְפִי חֻקִּים:

לְפִי רַבֵּי יְהוּדָה:

8) אָדָם שֶׁעָמַד וְהִתְפַּלֵּל תְּפִילַּת שְׁמוֹנֶה עָשָׂר וּלְפָתַע נִזְכָּר שֶׁהוּא טָמֵא, מָה יַעֲשֶׂה?

9) אָדָם טָמֵא שֶׁיָּרַד לְטָבּוֹל בְּמִקְוֶה וְרוּצָה לְקַרֹּא ק"ש בְּנֶץ הַחֹמֶה,

מָה יַעֲשֶׂה?

10) בְּאֵילוֹ מֵיִם אָסוּר לְהִתְכַּסּוֹת וּלְקַרֹּא ק"ש?

~~ בְּהִצְלָחָה רַבָּה! ~~

חתימת הורים:

ציון:

שאלות לחזרה

משניות מסכת

ברכות

פרק ה'

שאלות חזרה למבחן במשנה

מסכת ברכות פרק ה'

משניות א' – ה'

משנה א'

- (1) איך צריך לעמוד כשמתפללים אל מלך מלכי המלכים הקב"ה?
ת. "אין עומדים להתפלל אלא מתוך כובד ראש" – מתוך הכנעה, פחד ורצינות (שנא' "עבדו את ה' ביראה" ועבודה זו תפילה היא).
- (2) כמה זמן היו שוהים (מחכים) החסידים הראשונים לפני שהתחילו להתפלל לה', ומדוע?
ת. שעה אחת. כדי לכוון את ליבם למקום – לה', כלומר: להתכוון ולסדר את מחשבותיהם לפני התפילה.
- (3) אדם שמתפלל תפילת שמונה עשרה לפני ממ"ה הקב"ה ומלך בשר ודם שואל בשלומו, האם מותר לו להפסיק ולענות לו שלום?
ת. תלוי. אם זה מלך יהודי לא יפסיק כי יבין שמלך מלכי המלכים קודם לו... אבל אם מלך גוי שואלו לשלומו יפסיק מתפילתו כדי שלא יהרגנו.
- (4) אדם שמתפלל תפילת שמונה עשרה ונכרך סביבו נחש או עקרב, האם מותר לו להפסיק מתפילתו?
ת. אם הנחש הוא נחש רגיל – לא ארסי – שאיננו מסוכן, לא יפסיק מתפילתו. אבל אם נחש ארסי או עקרב נכרכים סביבו יכול להפסיק מתפילתו כי יכולים הם לנושכו ולהורגו.

משנה ב'

- (5) באילו ברכות מזכירין גבורות גשמים – "משיב הרוח ומוריד הגשם" ומבקשים גשם – "ותן טל ומטר לברכה", ומדוע דווקא בברכות אלו?
ת. "משיב הרוח ומוריד הגשם": מזכירין ב"מחיה המתים" – שכמו שתחיית המתים היא נתינת חיים לעולם, כך גם הגשמים הם נתינת חיים לעולם – שאי אפשר לחיות בלעדיהם. "ותן טל ומטר לברכה": מבקשים בברכת השנים – "ברך עלינו" כיון ש"בברך עלינו" מבקשים על הפרנסה והגשמים מביאים פרנסה... משקים השדות ומצמיחים הפירות...

(6) באיזו ברכה מוסיפים "הבדלה" – "אתה חוננתנו" ... במוצאי שבת, ומדוע? וכמי ההלכה?
ת. לפי ת"ק: הבדלה מוסיפים ב"אתה חונן לאדם דעת" כי בשביל להבדיל צריך דעת...
לפי רבי עקיבא: את ההבדלה אומרים ברכה בפני עצמה – לבד (ולא בתוך ברכה אחרת...)
ולפי רבי אליעזר: הבדלה מוסיפים "בהודאה" – ב"מודים", שמודים אנו לה' שאנו יכולים להבדיל ויש לנו דעת לכך... וההלכה: היא לפי תנא קמא - "הבדלה בחונן הדעת".

משנה ג'

- (7) אילו שלושה דברים אם אדם אומרם משתיקים אותו, ומדוע?
- ת. 1** "על קן ציפור יגיעו רחמין" – כמו שה' מרחם על הציפור כך גם ירחם עלינו – משתיקים אותו כיון (אחת מן הסיבות). שזה נראה שאומר שה' מרחם רק על הציפור... ואין זה כך שהרי "ורחמיו על כל מעשיו"... – ה' מרחם על כולם. (והציווי שלא תקח האם על הבנים זה רק מפני שכך ציווה אותו ה').
- 2** "ועל הטוב יזכר שמך" – שאנו מודים לך על הטוב שאתה עושה לנו... משתיקין אותו. כיון שצריך להודות לה' גם על הרעה (שנראית לנו רע...) ולא רק על הטובה...
- 3** "מודים מודים" – פעמיים... משתיקין אותו. כיון שיש רק ה' אחד... ונראה כאילו אומר ח"ו לשתי רשויות.
- (8) שליח ציבור – חזן שטעה בתפילתו ולא יכול להמשיך מה יעשו?
- ת.** "יעבור אחר תחתיו" – יביאו חזן אחר במקומו.
- (9) כששולחים אדם להיות חזן – שליח ציבור, האם צריך לסרב או לא?
- ת. תלוי.** אם שולחים אותו בתחילת התפילה אז צריך לסרב קצת בתחילה ואח"כ לעלות לתיבה. אבל אם מעלים אותו לתיבה במקום מישוהו אחר שטעה - באמצע התפילה, אז "ולא יהיה סרבן באותה שעה"... אסור לו לסרב באותו זמן, כיון שגנאי הוא לתפילה שתעצר ותפסק הרבה זמן. לכן יעלה מיד כששולחים אותו ולא יסרב.
- (10) לאחר שהביאו חזן חדש, מהיכן הוא ימשיך את התפילה שטעה בה קודמו?
- ת.** "מתחיל... מתחילת הברכה שטעה בה..." – אם החזן הקודם טעה בברכות האמצעיות של תפילת שמונה עשרה אז יחזור לתחילת הברכה שטעה בה. אבל אם קודמו טעה בג' הברכות הראשונות או בג' הברכות האחרונות של שמונה עשרה (19) יחזור לתחילת ג' הברכות. כיון שנחשבות הן לברכה אחת, וכשטעה באמצע אותן ברכות צריך לחזור לתחילתן.

משנה ד'

- (11) האם שליח ציבור – החזן יכול לענות אמן אחר ברכת הכהנים, ומדוע ?
ת. "העובר לפני התיבה לא יענה" ... – לא יענה אמן אחר ברכת הכהנים, ולמה? "מפני הטירוף" שלא תטרף דעתו ויתבלבל בתפילתו (בהמשך הקראת הפסוקים לכהנים...), לכן לא יענה אמן אחר ברכתם.
- (12) שליח ציבור - חזן שהוא גם כהן (ואין כהן אחר חוץ ממנו) האם יכול הוא לברך את הציבור באמצע תפילתו? ומה הדין בזמננו כשיש סידורים...?
ת. אם בטוח הוא שלא יתבלבל ויוכל לחזור אח"כ לתפילתו – ל"שים שלום" ... יכול הוא לברך את הציבור. אבל אם איננו בטוח בכך ... "לא ישא את כפיו" ... כיון שצריך אח"כ לחזור להמשך תפילתו ויכול להתבלבל מאימת הציבור.
בימינו כשיש סידורים יכול הש"ץ לברך את העם כיון שבטוח שיוכל לחזור לתפילתו.

משנה ה'

- (13) שליח ציבור שהתפלל וטעה בתפילתו, כתוב במשנה שזה סימן רע לשולחיו.
 מדוע זה סימן רע לציבור – לשולחיו, ולא רק לעצמו?
ת. "מפני ששלוcho של אדם כמותו" - והרי כל הציבור טעה כי הוא נשלח על ידם.
- (14) מהיכן ידע רבי חנינא בן דוסא לאחר שהתפלל על החולים מי מהם יחיה ומי ח"ו לא יחיה?
ת. אם התפילה שהיה מתפלל על החולה היתה ברצף - שגורה בפיו, זה היה סימן שהתקבלה תפילתו והחולה יבריא- ובעז"ה יחיה. אך אם תפילתו על החולה לא היתה שגורה בפיו ראה בכך רבי חנינא סימן שהחולה לא יחיה.

בהצלחה רבה.

מִבְּחֵן בַּמַּשְׁנָה

בְּרָכוֹת

פֶּרֶק ה'

עֲנֵה עַל הַשְּׁאֵלוֹת:

1) אֵיךְ צָרִיךְ לַעֲמוֹד כְּשֶׁמִּתְפַּלְלִים אֶל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?

_____

2) אָדָם שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִילַּת שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה וּמֶלֶךְ שׁוֹאֵל בְּשָׁלוֹמוֹ, הֲאִם מוֹתֵר לוֹ

לְהִפָּסֵיק מִתְפִּילָתוֹ וּלְהִשָּׁיב לוֹ שָׁלוֹם? _____

_____

3) אָדָם שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִילַּת שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה וְנָחַשׁ נִכְרָךְ סָבִיבוֹ, הֲאִם מוֹתֵר לוֹ

לְהִפָּסֵיק מִתְפִּילָתוֹ? _____

_____

4) בְּאִיזוֹ בְּרָכָה מְזַכֵּירִין גְּבוּרֹת גִּשְׁמִים – "מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם", וּבְאִיזוֹ

בְּרָכָה מְבַקְשִׁים גֶּשֶׁם – "וְיֵתֵן טַל וּמָטָר לְבְרָכָה"?

"מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם" מְזַכֵּרִים בְּבְרָכַת: _____

"וְיֵתֵן טַל וּמָטָר לְבְרָכָה" מְבַקְשִׁים בְּבְרָכַת: _____

_____

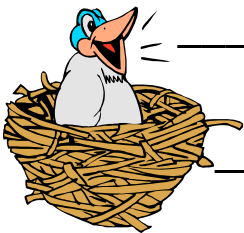
5) באיזו ברכה מוסיפים "הבדלה" - אתה חוננתנו" במוצאי שבת, וכמי ההלכה?

לפי תנא קמא: _____

לפי רבי עקיבא: _____

לפי רבי אליעזר: _____ והלכה כמו: _____

6) מדוע משתיקים אדם שאומר "על קן ציפור יגיעו רחמיך"? _____

7) חזן - כהן האם הוא יכול לברך את הציבור ברכת כהנים? (מה הדין במשנה)

כָּשִׁישׁ כֹּהֵן אַחֵר חוּץ מִמֶּנּוּ: _____ כָּשִׂאִין כֹּהֵן אַחֵר חוּץ מִמֶּנּוּ: _____

8) האם חזן - שליח ציבור ישראל יכול לענות אמן אחר ברכת הכהנים?

מדיע? _____

9) שליח ציבור שהתפלל וטעה בתפילתו, למי זה סימן רע?

10) מהיכן ידע רבי חנינא בן דוסא מי מהחולים שהתפלל עליהם יחיה ומי לא?

~~ בהצלחה רבה! ~~

ציון: _____ חתימת הורים: _____

הערות: _____

שאלות לחזרה

משניות מסכת

ברכות

פרק ט'

משניות א' - ג'

שאלות חזרה למבחן במשנה

מסכת ברכות

פרק ט' משניות א' – ג'

משנה א'

- (1) אדם הרואה מקום שנעשה שם נס, מה מברך?
ת. תלוי. אם זה נס שנעשה לאבותינו כמו קריעת ים סוף וכד', יברך "שעשה ניסים לאבותינו במקום הזה". אם זה נס פרטי שנעשה לו, יברך "שעשה לי נס במקום הזה" ואם זה נס שנעשה לאביו או לאמו יברך "שעשה נס לאבותי במקום הזה".
- (2) מה מברך על מקום שנעקרה ממנו עבודה זרה?
ת. אם זה בארץ ישראל מברך בא"ה אמ"ה "שעקר עבודת כוכבים מארצינו" ואם זה מחוץ לא"י מברך "שעקר עבודת כוכבים ממקום זה".

משנה ב'

- (3) על אילו חמש דברים מברכים "שכחו וגבורתו מלא עולם"?
ת. 1. על הזיקין = כוכב שביט, עם זנב שמאיר 2. על הזוועות = רעידת אדמה 3. על הברקים = הבזק אור בשמים 4. על הרעמים = קול הנשמע ברקיע. 5. על הרוחות (רוח סערה)
- (4) על אילו חמש דברים מברכים "עושה מעשה בראשית"?
ת. 1. על ההרים 2. על הגבעות 3. על הימים 4. על הנהרות 5. על המדברות.
- (5) במה שונים הם אלו מאלו שעל חלקם מברכים "שכחו וגבורתו מלא עולם" ועל חלקם מברכים "עושה מעשה בראשית"?
ת. חמשת הדברים הראשונים מברכים עליהם "שכחו וגבורתו מלא עולם" כיון שתופעות אלו קיימות בכל העולם ורואים אותם בכל העולם ולכן יברך עליהם "שכחו וגבורתו מלא עולם" – בכל העולם... משא"כ חמשת הדברים האחרונים שראינו הם נמצאים רק במקום שרואה אותם כגון הר מסוים או מדבר מסוים... ולכן יברך עליהם "עושה מעשה בראשית" כי לא רואים אותם בכל העולם.

(6) מה מברך אדם שרואה את הים?

ת. תלוי. אם זה ים רגיל מברך "עושה מעשה בראשית" כפי שראינו. אך אם רואה את "הים הגדול" = (ים האוקינוס או ים התיכון) אומר רבי יהודה שמברכים "עושה את הים הגדול".

(7) מה התנאי שאומר רבי יהודה שיהיה אפשר לברך על הים הגדול?

ת. צריך שיראה את הים "לפרקים" = פעם אחת בחודש. אך אם ראה את הים יותר מפעם אחת בחודש לא יברך.

(8) מה מברכים על הגשמים?

ת. תלוי. אם יש שני שותפים בשדה ושניהם נהנים מהגשם, יברך "הטוב והמטיב", הטוב (=לי) והמטיב (=לשותפי). אם יש לו שדה פרטית (לבד, ואחרים לא נהנים ממנה) יברך שהחיינו. אם אין לו שדה בכלל יברך על הגשמים מודים אנחנו לך ה' אלוקינו על כל טיפה וטיפה שהורדת לנו וכו'.

(9) מה מברכים על בשורות טובות?

ת. אם זה בשורות טובות לו ולאחרים יברך הטוב והמטיב. ואם זה רק לו יברך שהחיינו.

(10) מה מברכים על שמועות רעות?

ת. ברוך דיין האמת.

משנה ג'

(11) מה מברכים על בית חדש שקנה או כלים (בגדים) חדשים?

ת. דבר שנהנים ממנו כמה אנשים יברך "הטוב והמטיב" ואם רק הוא נהנה מזה יברך שהחיינו.

(12) מה יברך "על הרעה כעין הטובה", ומדוע?

ת. יברך על הרעה = "ברוך דיין האמת" כי עכשיו זה רעה לו. ולגבי העתיד זה ספק אם יצא לו מזה טובה.

(13) מה יברך "על הטובה מעין הרעה"?

ת. יברך על הטובה העכשווית (הטוב והמטיב או שהחיינו) ולא על הרעה שספק אם תבוא בכלל.

(14) על אילו שתי תפילות שאדם מתפלל המשנה אומרת שזו תפילת שווא (לחינם), ומדוע?

ת. אם התפלל על אשתו המעוברת (=שצריכה ללדת...) שתלד בן זכר הרי זו תפילת

שווא (תפילה לחינם) כיון שהעובר קיים ובין אם זה בן או בת אי אפשר לשנות את זה...

וכן אם בא לעיר ושמע קול צווחה של מקרה מצער ומתפלל יהי רצון שלא יהיו אלה
בני ביתי הרי זו תפילת שווא כי זה דבר שכבר קרה, ואם זה בנו היאך מתפלל שזה
לא יהיה הוא?...

"שנשמע ונתבשר בשורות טובות"...

מהצחה רבה.

שְׁמִי: _____

עֲנֵה עַל הַשְּׁאֵלוֹת:

1) מַה מְבָרְכִים בְּמָקוֹם שֶׁנַּעֲשֶׂה שֵׁם יֵס?

מָקוֹם שֶׁנַּעֲשֶׂה שֵׁם יֵס לְאֲבוֹתֵינוּ: _____

מָקוֹם שֶׁנַּעֲשֶׂה לוֹ שֵׁם יֵס: _____

מָקוֹם שֶׁנַּעֲשֶׂה שֵׁם יֵס לְאָבִיו אוֹ לְאִמּוֹ: _____

2) מַה מְבָרְכִים בְּמָקוֹם שֶׁנַּעֲקָרָה מִמֶּנּוּ עֲבוּדָה זָרָה? _____

_____

3) כָּתוּב לְפָחוֹת אַרְבָּעָה דְּבָרִים שֶׁמְבָרְכִים עֲלֵיהֶם "שִׁכְחוּ וּגְבוּרָתוֹ מִלֵּא עוֹלָם"?

1) _____ 2) _____ 3) _____

4) _____ 5) _____ .

4) כָּתוּב לְפָחוֹת אַרְבָּעָה דְּבָרִים שֶׁמְבָרְכִים עֲלֵיהֶם "עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית"?

1) _____ 2) _____ 3) _____

4) _____ 5) _____ .

5) מַה מְבָרְכִים עַל הַיָּם הַגָּדוֹל לְפִי רַבִּי יְהוּדָה?

_____

6) מה מְבַרְכִים על הגשמים?

כְּשֵׁשׁ שְׁנֵי שְׁתָּפִים בְּשָׂדֶה: _____

כְּשֵׁשׁ לוֹ שָׂדֶה לְבַד: _____

כְּשֵׁאִין לוֹ שָׂדֶה בְּכָלֹל: _____

7) מה מְבַרֵךְ על השמועות הרעות?

_____

8) מה מְבַרֵךְ על בית חדש שהוא לְבַדוֹ נֶהְנֶה מִמֶּנּוּ?

_____

9) מה מְבַרֵךְ על הטובה מעין הרעה?

_____

10) מדוע אם מתפלל שִׁינֹלֵד לוֹ בֶן זָכָר זוֹ תְּפִילַת שְׂוָא (לְחַנֵּם)?

_____

~~ בְּהַצְלָחָה רַבָּה! ~~